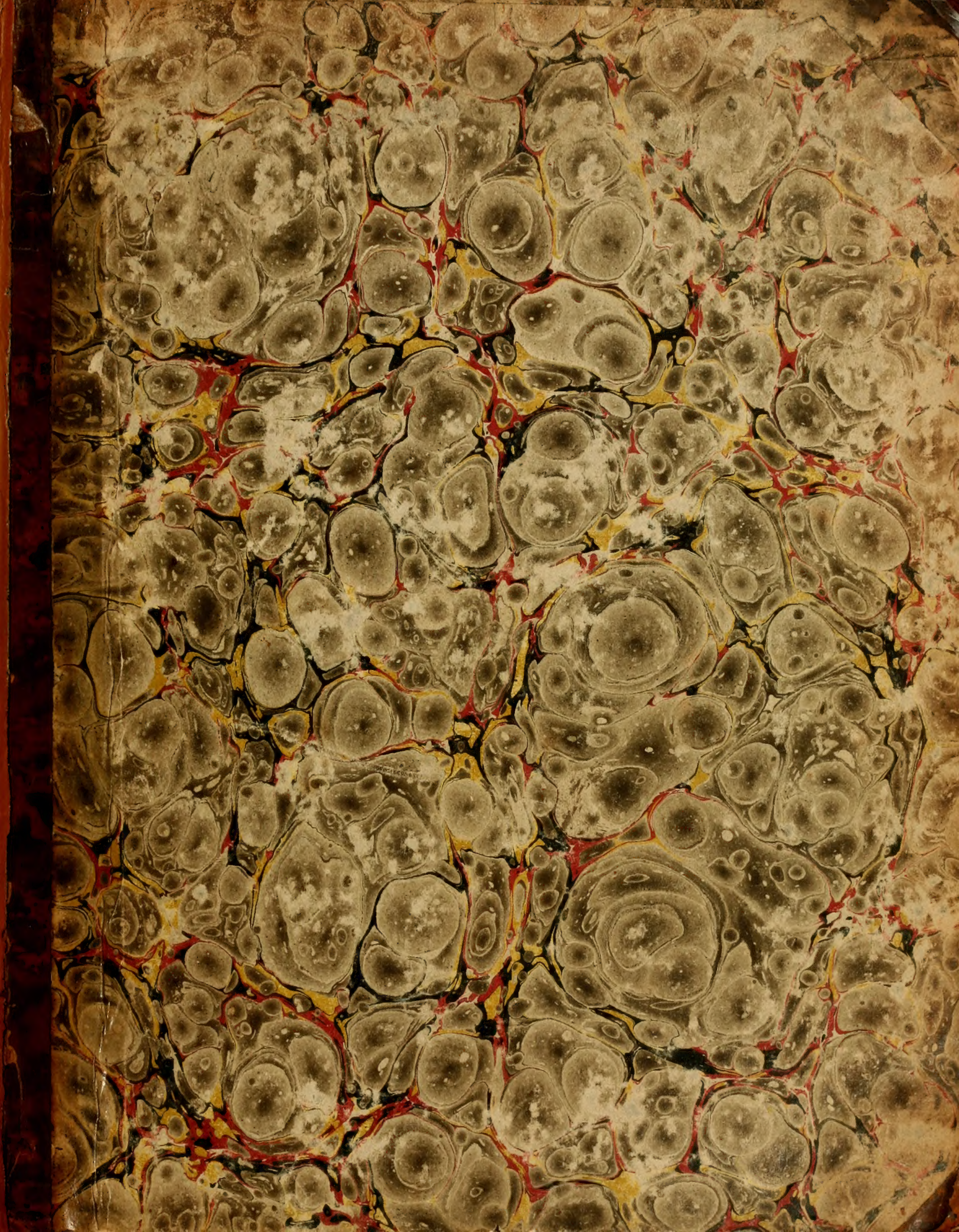
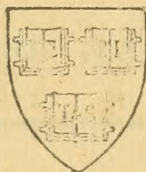

VE
RI
TAS

Oiled 3/1982 LM

G. W. KNORRS

VERLUSTIGING

DER OOGEN EN VAN DEN GEEST,

O F

VERZAMELING

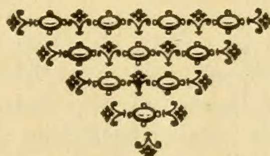
VAN ALLERLEY BEKENDE

HOORENS EN SCHULPEN,

DIE IN HAAR EIGEN KLEUREN AFGEBEELD ZYN:

DERDE DEEL.

THANS NAGEZIEN, VERBETERD, VERVOLGD, EN MET
EEN GEHEEL NIEUWE NEDERDUITSCHE
BESCHRYVING UITGEGEVEN.

TE AMSTERDAM,

BY DE ERVEN VAN F. HOUTTUYN.

MDCCLXXII.

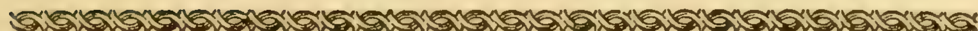
1772

VERZAMELING

VAN ALLERLEY BEKENDE

HOORENS EN SCHULPEN

IN HAAR EIGEN KLEUREN.

DERDE DEEL.

EERSTE PLAAT.

De middelste Figuur, op deeze Plaat, vertoont een slag van Hoorens, die weleer als de tweede in rang aangemerkt zyn, en thans nog in veel waarde. Men geeft 'er, in 't Fransch, den naam aan van *Aile de Papillon*, om eenige gelykheid, welke derzelver Tekening met die der Wieken van sommige Kapellen heeft. In 't Hollandsch noemt menze *Guineesche Tooten*, als van de Kust van Guinee afkomstig zynde. ADANSON, evenwel, onderscheidtze van elkander. Als de Banden, zegt hy, getekend zyn met halfmaanswyze Vlakken, of die in 't midden als een Oogappel heb-

Guineesche Toot. TAB. I**, *Fig.* I.

hebben, geeft men 'er den naam van Kapelle-Wiek aan. Als de geſtipte Lynen van elkander geſcheiden zyn door groote vierkante Vlakken, die als afgebrokene Banden formeeren, dan noemt menze Guineeſche Toot. Zodanig een is deeze, die van de Baſterd-Guineeſche alleen in trap van fraaiheid en regelmaatige bandeering, of ook in Kleur, verſchilt. Door hem worden de Tygertooten, en anderen die met Vlakken als geſprenkeld zyn, welke een ſoort van afgebroken Banden vertoonen, voor verſcheidenheden gehouden van deeze Tooten.

De Guineeſche Toot onderſcheidt zig, onzes oordeels, genoegzaam van deeze laatſten. Van de Admiraalen verſchilt zy ook aanmerkelyk, doordien zy dikker is naar reden van de langte. Haar Grondkleur trekt meer of min naar 't Appelbloeizel of Roozerood: die der Vlakken, welke de afgebrokene Banden formeeren, is roodagtig bruin. Doorgaans hebben zy tuſſchen de breede Banden t'elkens een ſmal Bandje, dat op de zelfde wys als met witte Vlakken is afgebroken. Zy zyn redelyk hoog getopt en ſtomp van Mondſtuk. Men vindtze zelden veel grooter dan die van deeze Afbeelding, en zodanigen, van die fraaiheid, zouden ſomtyds veertig of vyftig Guldens gelden mogen.

Arkans-Garen Toot. *Fig.* 2.

In *Fig.* 4, op de Vyftiende Plaat van 't Eerſte Deel, zagen wy een zogenaamde *Arkans-Garen* Toot, welke dus genoemd worden, om dat zy overlangs als met fyne geele Draadjes overtoogen zyn. „ Het Lyf is getekend, „ zegt RUMPHIUS, met roſſe kromme Aderen, als of het bruin Arakans „ Garen was, en daar benevens met breede Banden van gemengelde Kleur." Dus heeft menze meeſt, gelyk in de gedagte Afbeelding, doch in deeze van *Fig.* 2, op de tegenwoordige Plaat, ontbreekt de middelſte Band of is ongemeen ſmal en zwartagtig bruin, gelykerwys het end van 't Mondſtuk. De Franſchen geeven 'er, wegens die Draadigheid, en wegens de Geſtalte, den naam van *Navets*, dat is lange Raapen, aan.

Geele Tap. *Fig.* 3.

Die van *Fig.* 3, voert den naam van *Geele Tap.* De Geſtalte van deeze Toot, naamelyk, zweemt, even als die der voorgaande, en meer dan die van veele andere Tooten, naar de Stoppen der Biervaten, welke men Tappen of Deuvikken gewoon is te noemen. Deeze Tappen worden van ſommigen, wat oneigen, ook wel Eikenhouts-Tooten genoemd: alzo men 'er andere heeft van deezen naam. Zy zyn over 't geheel byna bruingeel van Kleur, en vallen wel veel grooter.

Op

Op bladz. 20, van 't Eerste Deel, hebben wy gesproken van de *Nerieten* of *Halve Maantjes*, tot welken die van de twee overige Afbeeldingen op deeze Plaat behooren. Zy worden dus genoemd, om dat haare Mond-opening eene halfmaanswyze rondte heeft. Die van *Fig.* 4 is aanmerkelyk en fraay, wegens haare rood gemarmerde Banden, op eenen witagtig groen gewolkten Grond: die van *Fig.* 5, wegens de zwarte wit geplekte Koordjes, die haar geribd maaken, en zig zwartbont doen vertoonen. De Dekzeltjes of Klepjes van deeze Hoorntjes hebben, wegens de gedagte Mond-opening, ook eene Halfmaanswyze Figuur. Gebandeerde Nerieten. *Fig.* 4, 5.

TWEEDE PLAAT.

Op bladz. 57, in 't Tweede Deel, by gelegenheid der verklaaring van de Negende Plaat, genoegzaam van de Kasketten of Stormhoeden, in 't algemeen, gesproken hebbende, zal ik hier slegts agt geeven op het aanmerkelyke verschil van deeze met die Roode Kasket aldaar afgebeeld, en reden geeven van de benaaming. Men noemtze *Gebreide Kasket*, om dat haare Oppervlakte zig zodanig vertoont, als of 'er Breywerk, van Handschoenen by voorbeeld of Kousen, over getrokken ware: want de geheele Oppervlakte is vol van kleine Putjes, die eenigermaate op ryën staan, en zig dus als de Steeken van Breywerk voordoen. De buitenste Winding is voorzien met dikke sterke Haakswyze Knobbels, die rond zyn in de andere Kasketten, en verkleinen in de volgende Windingen. Van onderen heeft zy een sterk omgeboogen Lip. Op de Rug pronkt deeze Hooren, wier Kleur geelagtig is, met drie witagtig bruin gevlamde Banden, die het gedagte Breywerk in Perken verdeelen en van elkander scheiden. Evenwel is 'er in deeze Gebreide Kasketten, ten dien opzigte, nog wel eenig onderscheid. Zy hebben de Mond-opening op ver naa zo sterk niet gekleurd als de Roode, doch vallen ook wel ongévaar een Voet groot. Gebreide Kasket. TAB. II**. *Fig.* 1.

Verscheide *Porselein- of Kliphoorens* in de twee voorige Deelen reeds vertoond zynde, hebben wy, ten opzigte van deeze, alleenlyk agt te geeven op de Kleur, die inderdaad fraay Violet of blaauwagtig Paarsch is; doch men moet dezelve niet voor Natuurlyk aanzien. Veele Hoorens hebben de eigenschap, dat haare eigene Kleur, door Sterk Water, dus verbastert, en zodanig een blyk van Konstige verfraaijing geeft deeze Kliphoorn aan de hand, die om laag een breede Gestippelde Zoom heeft, welke niet is aangedaan geweest. Paarsche Kliphooren. *Fig.* 2.

Gebandeerde Agaate Dadel. *Fig.* 3.

In die Hoorens, welke men Dadels noemt, van wier verschil met de Rollen op bladz. 46 gesproken is, komen aanmerkelyke verscheidenheden voor, van Kleur en Tekening. Deeze van *Fig.* 3, komt in 't laatste opzigt zo wonderbaarlyk met dien Steen, welken men Agaat noemt, overeen, dat 'er naauwelyks grooter gelykheid bedagt kan worden. Het is gemakkelyker te beschouwen dan te beschryven. Het is gemakkelyker te beschouwen dan te beschryven Zy heeft bovendien breede bruine Banden, die dwars over de geele Streepen om de Hooren loopen. Wegens 't een en andere noemt men deeze de *Gebandeerde Agaate* of ook wel *Satyne Band Dadel.*

Ziczak-Dadel. *Fig.* 4.

De fyne Streepagtige Tekening, in 't bruine, op eenen witten Grond, geeft aan dergelyken, als deeze, den naam van *Ziczak* of *Spinnneweefs-Dadels.* Eigener, echter, komt de eerste naam aan deeze toe, dewyl de Streepjes niet als Straalswyze door elkander loopen, maar zulke Figuuren, die men Zigezagen noemt, formeeren. De Top is witagtig met eenig geel, gelyk het Mondstuk der voorgaande.

Metaal-Hooren. *Fig.* 5.

In het Geslagt der Belhoorens worden van sommigen die t' huis gebragt, welke men *Rudolphussen* of *Metaalhoorens* tytelt. In 't Fransch geeft men 'er den naam van *la Conque Persique*, dat is *Concha Persica*, aan, en wegens de roodheid van den top noemt menze, zeer grappig, ook wel *Cul de Singe*, dat is Aapegatje. Zy zyn van buiten Olyfkleurig bruin, met verscheide smalle zwartagtige Banden, door witte Vlakken verdeeld en afgebroken. De Mond is wyd en als scheef getrokken; doch verschillen zy grootelyks van de Wydmonden, gelyk wy dit in 't vervolg zien zullen. Van binnen is de Opening witagtig of bleekgeel, met een menigte van Voortjes, die den Rand als getand doen voorkomen, en deswegen worden zy, van sommigen, onder de Rotshoorens geplaatst.

DERDE PLAAT.

Fransche Belhooren. TAB. III **. *Fig.* 1.

De Hooren, die in *Fig.* 1, is afgebeeld, voert by ons gemeenlyk den naam van *Fransche Belhoorn.* Ten deele wordt zy dus genoemd, om dat zy uit de Fransche Westindiën, en derhalve uit Vrankryk, tot ons is overgebragt: ten deele, wegens de Belvormige Gestalte; hoewel zy doch daar in aanmerkelyk van de eigentlyke Belhoorens of Blaashoorens, *Tonnes*, verschilt. Zy behoort, naamelyk, tot

de *Buccina* of Trompethoorens, en komt de zogenaamde Kaapfe Ezels zo naby, dat fommigen, onder de Franfchen, haar den naam van *Bonte Kaapse Ezel* geeven. Inderdaad, het Mondftuk en de Top gelyken zeer. In beiden is de Schaal zeer dun, byna doorfchynende, en van binnen blaauwagtig wit. De fraaiften van deeze Franfche Belhoorens zyn wit van Grondkleur, waar over zig een Appelbloeffem of Violetkleurige Waafem uitfpreidt, en daar loopen breede Golven over heen, die Pompadour zyn of naar 't Kaftanje bruin hellen. Men vindt 'er die een half Voet lang zyn.

De Tyger- en Boter-Tooten hebben haare byzondere Kenmerken, waar van wy in 't Eerfte Deel omftandig gefproken hebben. Ook is aldaar, op 't midden van de Zeventiende Plaat, een *Moesjes-Toot* vertoond, waar van deeze van *Fig.* 2, alleenlyk verfchilt, doordien de Vlakken ronder en zwarter zyn: des menze met reden de *Zwarte* Moesjes-Toot zou kunnen tytelen; doch aan zodanigen wordt, wegens de onregelmaatigheid der Vlakken, meeft de naam van *Vlooijen Scheet* gegeven. Vlooijen-Scheet. *Fig.* 2.

Van het verfchil der Hoorens, die men *Naffauwers* noemt, is in 't Eerfte Deel omftandig gefproken. Wy zagen aldaar op de Derde Plaat een Geel gebandeerde en op de Twee-en-twintigfte van het Tweede Deel een roode Naffauwer vertoond. Hoewel die ook groen gebandeerd is, verfchilt zy doch aanmerkelyk van de hier afgebeelde, welke *de Bonte* zou mogen heeten, om dat zy als Pompadoure Vlakken heeft, op eenen Vleefch-kleurigen Grond; doch de groene Banden geeven 'er wel de grootfte fraaiheid aan. Groen gebandeerde Nasfauwer. *Fig.* 3.

Van het *Gevoorde Bultje*, dat op de Zesde Plaat in het Tweede Deel afgebeeld is, verfchilt het Hoorntje van *Fig.* 4, niet door zyne Geftalte, maar alleen door de plaatzing, figuur en kleur van zyne Vlakken, welken het rondagtig, egaal verfpreid en geel heeft. Geel gevoord Bultje. *Fig.* 4.

De zeldzaame Mond-Opening, die eenigermaate naar een Oorgat gelykt, heeft aan de Hooren van *Fig.* 5, den naam doen geeven van *Oreille* of Oor; doch anders geeft men 'er, om die zelfde reden, den naam van *Grimas-Hooren* aan. Door Grimatfen, naamelyk, verftaat men eigentlyk eene omdraaijing of fcheeftrekking van den Mond in Menfchen. Hier naar gelykt die Mond-Opening eenigermaate, door haare Tanden en Wrattige Knobbeltjes, waar mede dezelve, zo wel als de Oppervlakte van buiten, bezet is. RUMPHIUS noemtze *Haairige Ooren*, om dat Grimas-Hooren. *Fig.* 5.

menze meest als met Haair begroeid vindt, dat 'er dan aan droogt; doch wederom afgaat door den tyd. De Schaal is dik en sterk, hoog geel op de Naaden en in de Groeven, doch wit op de Ribben, Bultjes, Wratten en al het gene verheven is in de Oppervlakte. Sommigen betrekkenze tot de Kasketten, anderen tot de *Buccina* of Trompethoorens.

VIERDE PLAAT.

Poolse Hamer. TAB. IV**. *Fig.* I.

Onder de Doubletschulpen komen 'er voor, die eene zeer zeldzaame Gestalte hebben. Inzonderheid heeft zulks plaats in die genen, welke betrokken worden tot het Geslagt der Oesteren, gelyk wy daar van eenige voorbeelden hebben te berde gebragt: doch geen derzelven is zo aanmerkelyk en zeldzaam, als die van *Fig.* I, op deeze Plaat. Men geeft daar gewoonlyk den naam van *Poolse Hamer* en ook wel dien van *Crucifix* aan, wegens de Kruiswyze Figuur, die deeze Doublet heeft: weshalve zy ook wel *Kruis-Doublet* plagt genoemd te worden. De Maleijers, zegt RUMPHIUS, gelykenze by een Kris, en noemenze *Bia Kris*; de onzen by een Meshamer: hoedanige Krygs-Instrumenten by de Polakken in gebruik zyn, en deswegen heet menze Poolse Hamer. In de meesten, echter, is de Steel niet regt, maar krom en platagtig, waar ook doorgaans het Kruis scheef op staat. De twee helften hebben dit eveneens, en sluiten volmaakt op elkander, laatende naauwlyks eenige holligheid, dan boven in de Steel, alwaar het Dier zyne huisvesting heeft. Het Kruis is gemeenlyk veel smaller en aan de Enden puntiger dan de Steel, die somtyds korter, somtyds langer is dan de helft, ja dan het geheele Kruis. In dit Kruis, dat regt is, heeft de Doublet haar Scharnier. Van buiten is de Oppervlakte, wel schoon gemaakt zynde, zwart, of donker Paarsch; doch anders Schilferagtig bruin en witagtig, somtyds met eenig geel; van binnen blaauwagtig. De zwarte zyn niet gemeen en kostbaar; doch men vindt witte Poolse Hamers, die nog ongelyk zeldzaamer en van byna onschatbaare waarde zyn.

Gestreepte Katje. *Fig.* 2.

Het korte, dikke Tootje, van *Fig.* 2, wordt gezegd uit de Roode Zee afkomstig te zyn. Het gelykt wel eenigszins naar die, welke men Boeren Musiek noemt, op de Zesde Plaat voorkomende, doch verschilt zeer door de Tekening, die niet uit vierkante Ruitswyze Plekken, maar uit breede Streepen bestaat, welke bruinagtig zwart zyn, op een witten Grond. Om dat men die ook het Geplekte Katje noemt, mogen wy aan deeze, met regt, den naam geeven van 't *Gestreepte Katje.*

Van *Maanhoorentjes* zagen wy op de Tiende Plaat, in 't Eerste Deel, eenige verscheidenheden, en onder anderen één, dat in fraaiheid uitmuntte, door zyne *Gemarmerde* Bandjes; doch het wordt in deezen nog aanmerkelyk overtroffen door het Hoorentje van *Fig.* 3, dat tevens veel hooger getopt is, en dus in Gestalte van de gewoone Maanhoorens verschillende. Gemarmerde Maanhooren. *Fig.* 3.

Van de aanmerkelyke Verscheidenheden, die 'er onder de *Griekſche A Doubletten* voorkomen, reeds gesproken en in het Tweede Deel, bladz. 69, aangemerkt hebbende, dat 'er ook Westindische zyn, die men, met meer reden, *Arabiſche Letter Doubletten* kan noemen, zo zullen wy hier slegts aanmerken, hoe onder dezelven gevonden worden, die eene Tekening hebben, welke als een verwarde Legerplaats voorstelt; weshalve men die somwylen *le Camp Turc*, dat is het Turksche Kampement, noemt. Men zou ze, derhalve, ook *Kampement-Doubletten* kunnen heeten. Kampement-Doublet. *Fig.* 4.

Het Doubletschulpje, in *Fig.* 5, vertoond, behoort tot de Karthageensche of dergelyke, en is zekerlyk van de Europische Kusten afkomstig. Wy zullen van de zodanigen, in 't vervolg, nader spreeken. Karthageensche. *Fig.* 5.

VYFDE PLAAT.

Dat 'er onder de Hoorens zyn, die men, wegens de Gestalte, *Spillen* noemt, is bladz. 29 reeds gezegd, doch wy hebben tot nog toe geen regte Spillen vertoond. Onder dezelven zyn stompe, of kort en dikke, en aan den anderen kant zeer lange en dunne, die men Tabakspypen noemt. Deeze, van *Fig.* 1, maakt als een middelsoort uit, en wordt *Franſche Spil* getyteld, in 't Fransch *Fuſeau*, of *la Quenouille*, dat is de Spinrok. Men vindt 'er van, die een Voet en daar over lang zyn. De Schaal is niet zeer dik, maar van boven tot beneden omringd met verheven Streepen, digt aan elkander, die den loop volgen van alle de Windingen of Gieren. De Grondkleur is wit, of geelagtig, inzonderheid aan den Top en Punt, welken deeze Hooren, zo wel als de Staart en de Knobbels, die op de kant der Windingen zyn, dikwils vry geel of Oranjekleurig heeft. Deeze Knobbels zyn veel zigtbaarer in de ééne dan in de anderen. Men vindt zulke Spillen, die tot tien Windingen boven elkander hebben. Haare Holligheid is derhalve, om dat de Gieren zeer dik zyn, ook vry groot: doch de dunste worden meest geagt. Fransche Spil. TAB. V**. *Fig.* 1.

Van

Livrey-Hoorentje. *Fig.* 2, 3.

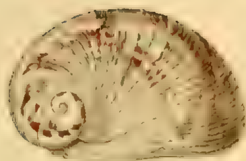
Van de Verscheidenheden, die onder de *Livrey-Hoorentjes* voorkomen, spraken wy, op bladz. 20, van het Eerste Deel, omstandig. Evenwel moeten wy bekennen, dat 'er geen aanmerkelyk verschil is, tusschen dat gene het welk aldaar, op de Dertiende Plaat, in *Fig.* 3, 4, afgebeeld is, en dit van deeze Afbeeldingen *Fig.* 2, 3; ten minste zo veel niet, dat het genoegzaam met woorden is te verklaaren. In 't vervolg zullen wy 'er misschien nog wel van andere Kleur vertoonen.

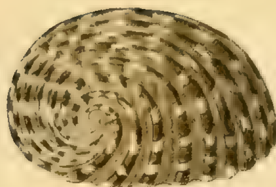
Kameel-Hooren. *Fig.* 4.

Zulk slag van Hoorens als deeze, noemt men, wegens de bultigheid op de Rug, *Kameelhoorens*. Van dezelve komen 'er voor die sterk getakt en Vleeschkleurig, die geel geplekt en bruin gestippeld zyn, of van andere Kleuren. Gewoonlyk zyn zy hoog getopt, en verschillen in Gestalte grootelyks van de Tooten en Admiraalen, wordende van sommigen tot de Rotshoorens, van anderen tot de Vleugelhoorens t'huis gebragt, om dat zy een breeden Lip aan 't Mondstuk hebben, waar van zig doch weinig in deeze Afbeelding vertoont. Van de Kleur en Tekening kan men uit dezelve oordeelen.

Moeder-Vlakje. *Fig.* 5.

Het Hoorentje van *Fig.* 5, noemen wy, om eene ligt begrypelyke reden, het *Moedervlakje*. Op den bleek Vleeschkleurigen en witten Grond, naamelyk, dien het heeft, zyn bruine Vlakken verspreid, die zig byna als de zogenaamde Moedervlakken op het Aangezigt, den Boezem of Armen, van een Mensch vertoonen. Dit Hoorentje, echter, wordt door dezelven niet ontsierd, maar in tegendeel verfraaid. By RUMPHIUS alwaar men hetzelve by Letter P, op Plaat XXIX, afgebeeld vindt, wordt aangemerkt, dat de Schaal als geringd is met fyne Streepjes, 't welk men ook in deeze onze Afbeelding kan waarneemen. Het behoort tot de *Buccina* of Trompethoorens.

4 Nerita

Ex Museo Schadeloockiano & Breyniano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. G. P. Trautner sculps.

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. G. P. Trautner sculps.

Ex Museo Schadelookiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. G. P. Trautner sculps.

Ex Museo Breyniano & Schadeloockiano.

Andr. Hoffer sculps.

Ex Museo quondam Breyniano & Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *Gust. Phil. Trautner sculpsit.*

Zesde Plaat.

Van de *Lazarus-Klappen* in 't algemeen reeds in 't Eerfte Deel gefproken hebbende, alwaar op de Zesde en Zevende Plaat twee helften vertoond zyn, de eene gedoornd, de andere ongedoornd, zo zal ik hier alleenlyk agt geeven op de aanmerkelyke verfchillendheid van deeze met de voorgaande. Zy heeft Bladeragtige Uitwaffen, naar de Foely van Nooten Moskaaten gelykende, en daarom geef ik 'er den bynaam van *Gefoeliede* aan. Het is echter geenszins een Foely-Doublet, gelyk in 't vervolg zal blyken. Zy is byna Oranjekleurig rood, en haar Top-end toont aan, dat zy die kromme Bekagtige Punt heeft, welke eigen is aan de eene helft der Lazarus-Klappen. Van deezen Top af is zy fterk geribd, en van binnen wit; doch de Oranje-kleur blinkt eenigermaate door, wanneer men ze tegen den dag houdt, en aan den rand heeft zy een breeden fchoon gekleurden Zoom. Gefoeliede Lazarus-Klap. Tab. VI**. *Fig.* 1.

Deeze Tootjes voeren in 't Nederduitfch den naam van *Boeren Mufiek* of *Mufiekjes*, om dat de zwarte Tekening, op een witten Grond, eenigermaate naar Zangnooten gelykt. Om die zelfde reden worden zy ook wel 't *Geplekte Katje* getyteld, doch de andere naam is gemeener. Somtyds zyn die Plekken echter ver van te gelyken naar Zangnooten, en zo onregelmaatig, dat menze in 't Franfch *l'Hebraique* of *Hebraiques* noemt, volgens d'Argenville, zweemende dus eenigermaate naar de Hebreeufche-Letter Tooten. Rumphius bepaalt de grootte, en zegt, dat zy ongevaar een Duim lang zyn, vallende op Steenagtige Stranden, en derhalve niet glanzig, grof en dik van Schaal. De zynen waren bleekrood van Grondkleur, hoedanigen wy 'er ook hebben, met de Vlakken bruin. Boeren Mufiek Toot. *Fig.* 2.

De Heer d'Argenville ftelt de Toot voor, die hy noemt, een klein *Geftippeld Tootje, met bruin op een witten Grond, hebbende twee bleekgeele Banden.* Deeze befchryving komt volkomen overeen met de Hooren van *Fig.* 3, welke ik derhalve flegts een *Geftipte Toot* noem; want de Banden zyn zeer flaauw. De Geftalte gelykt veel naar die der Speldewerks-Tooten. Geftipte Toot. *Fig.* 3.

Zeer eigen geeven wy den naam van *Bafterd-Guineefche* aan de Toot, die hier, in *Fig.* 4, voorgefteld wordt: want zy gelykt in Tekening zeer veel naar Bafterd-Guineefche. *Fig.* 4.

de echte Guineesche, op de Eerste Plaat van dit Derde Deel afgebeeld: terwyl men, niettemin, zeer groote Verschillendheden daar in kan waarneemen. Van deeze komen ook aanmerkelyke Verscheidenheden voor en de Figuur der Vlakken doetze somtyds den naam geeven van Hebreeusche-Letter Tooten. De Kleur is, in 't algemeen, roodagtig of Appelbloeizel, met geele Banden en bruine Stippen en Vlakjes of afgebroken Ringen.

Westindische Oranje-Admiraal. *Fig.* 5.

Dit Tootje, dat uit de Westindiën afkomstig is, voert den naam van *Westindische Oranje-Admiraal.* De echte Oranje-Admiraal, naamelyk, in 't Eerste Deel op de Agtste Plaat afgebeeld, is eene Oostindische Toot: deeze komt uit Westindie. Zy heeft wel geen Oranje-kleurige Banden, gelyk dezelve, doch is over de Roozekleurige Bandeerselen met breede geelagtig bruine Streepen in de langte getekend. Rondom het geheele Lighaam loopen verheven Ringen, gelyk in de gegranuleerde Katjes, doch deeze zyn in 't geheel niet gegranuleerd. Men vindt 'er van, die veel hooger gekoleurd zyn, hoedanige wy in 't vervolg zullen vertoonen, en uit deeze blykt, dat men 'er te regt den naam van Westindische Oranje-Admiraal aan geeven mag.

Zevende Plaat.

Wyfjes Krab. Tab. VII**. *Fig.* 1.

Op de Zeven-en-twintigste Plaat van het Eerste Deel is een Duivelsklaauw of Bootshaak vertoond; op de Agt-en-twintigste een bonte Krab. Van beide deeze Hoorens komen 'er ook voor, die men *Wyfjes* noemt, en welke zeer korte Takken hebben niet alleen, maar die van onderen open, en dus als Geutswyze geformeerd zyn: ook zogenaamde *Stompjes*, die in 't geheel geen Takken hebben; gelyk 'er dus een in de Vierde Figuur op de Zeven-en-twintigste Plaat van 't voorgaande Deel vertoond is. Iemand, die de Hoorens kent, zal niet lang in twyfel staan, of dit Wyfje tot de Bootshaaken, dan tot de Krabben te betrekken zy. Het is zekerlyk een *Wyfjes-Krab*, volgens die manier van spreeken, en wel, gelyk Rumphius zegt, het Wyfje van de Geele Krabbe, door hem in *Fig.* G., op de Zes-en-dertigste Plaat, vertoond. Dewyl men ten opzigt van de onderscheiding der Geslagten onder de Hoorens nog ten uiterste onzeker is, en in tegendeel zeker weet, dat zy allengs aangroeijen, zou men misschien met meer grond mogen denken, dat deeze Hoorens, die men Wyfjes noemt, zo wel als de Stompjes, nog onvolmaakt en niet volgroeid zyn.

In

In de Vyfde Figuur, op de Vier-en-twintigste Plaat van het Tweede Deel, zagen wy een Hoorentje, dat wy den naam gaven van Basterd Bordes-Trappen. Hier komt dat gene voor, 't welk den naam voert van *Bordes-Trappen*. Ieder draay heeft twee dikke verheven ringen, en maakt dus een rand, die 'er den naam aan geeft. De Kleur van buiten is Aschgraauw, zonder eenigen Glans, doch van binnen vertoont zig een glinsterend Paarlemoer eenigermaate daar door heen. Ik vind 'er by de voornaamste Autheuren geen gewag van gemaakt. Bordes-Trappen. *Fig.* 2.

Het Hoorentje van *Fig.* 3, is zekerlyk dat gene, 't welk BONANNI in zyn Derde Klasse afbeeldt in *Fig.* 76, noemende het, in de beschryving, *een Turbo die gedoornd is, en als berookt, doch met bruiner streepen omgeven: hoe klein ook van bestek*, voegt hy 'er by, *kan de Schaal een Keysteen braveeren in hardheid.* Men plaatst nu deeze Hoorentjes onder de Rotshoorens, wegens de gesteldheid van de Mond-Opening, volgens d'ARGENVILLE. Daar zyn ook witte van deezen aart. Zy komen naby aan de Beddetyken. Noote-Moskaat. *Fig.* 3.

Offchoon sommigen het Hoorentje van *Fig* 4, een *Scorpioentje* noemen, is dit doch zeer oneigen; eensdeels dewyl wy Vleugelhoorens hebben, naar de Krabben eenigermaate gelykende, Scorpioenen genaamd; andersdeels, om dat de Punten dikwils zo stomp zyn, dat zy 'er in 't geheel de Gestalte van een Scorpioen niet aan geeven. Zulks is inzonderheid blykbaar in dit Voorwerp; doch dewyl zy allen meer of min vyf Punten hebben, die ook meer of min Vingeragtig zyn, geef ik 'er den naam aan van *Vyfvingertje*. Deeze naam is met den Griekschen *Pentadactylus* overeenkomstig, welke op 't Gezag der Autheuren hier aan behoort; terwyl ik geen voorbeeld weet, dat 'er de andere door hun aan gegeven zy. ALDROVANDUS heeft dit Hoorentje, onder den naam van *Purpura pentadactylus*, uit RONDELETIUS en BELLONIUS afgebeeld en beschreeven, en geen wonder, aangezien het aan de Zuidelyke Kusten van ons Wereldsdeel, in de Middellandsche Zee, veel voorkomt. Men vindtze Sneeuwwit aan de Oevers van Portugal, volgens BONANNI: doch anders is het gemeenlyk geelagtig, gelyk dit. Somtyds heeft het de Punten zo breed, dat die naar de Vlerken van Vledermuizen gelyken, en dan is het, zo hy aanmerkt, dunner van Schaal. Mooglyk zullen de verschillendheden, daar in voorkomende, ook afhangen van de meer of minder aangroeijing of volwassenheid. Men wil, dat zy somtyds blaauw- en zwartagtig voorkomen. Vyfvingertje. *Fig.* 4.

Getakte Pad. *Fig.* 5. Dat 'er Hoorens zyn, die men *Padden* noemt, wegens de zonderlinge Geſtalte, en dat 'er onder dezelven ook voorkomen die *Getakt* zyn, hebben wy in de verklaaring der Dertiende Plaat van het Tweede Deel deezes Werks gezien. *Fig.* 5, vertoont alhier een Getakt Paddetje, dat echter niet geknobbeld is, en geelagtig van Kleur. Het heeft de Takken ongemeen lang naar zyne kleinte. Van binnen is dit, zo wel als 't voorgaande, witagtig, zonder glans.

Agtste Plaat.

Bruine Patrys. Tab. VIII**. *Fig.* 1. Zekere Hoorens, die als tuſſchen de Kasketten en Trompethoorens in 't midden ſtaan, en dus een Bolrondagtige figuur hebben, voeren den naam van *Cochleæ Globoſæ*, Blaashoorens, in 't Franſch *Tonnes*. Onder dezelven worden die van *Fig.* 1, op deeze Plaat, geteld, hoewel zy zo rond niet als de Belhoorens zyn. Men geeft 'er den naam van *Patryshoorens*, of *Patryzen*, in 't Franſch dien van *le Perdrix* aan, om dat zy als de Pluimagie van dien Vogel afſchetſen. Sommigen zyn bleek geelagtig, anderen bruin gekleurd met eenig rood, inzonderheid aan den Top. De Schaal is zeer dun, inzonderheid aan de Mondopening, die wyd is, en niet gezoomd. Zy vallen veel grooter dan deeze Afbeelding.

Bont geribd Kasketje. *Fig.* 2. Het Hoorentje van *Fig.* 2, kan of tot de Kasketten t'huis gebragt worden of tot de Bezoars, die echter wat ronder zyn; des wy 'er den naam aan geeven van *bont geribd Kasketje*. Overlangs is het fyn geribd, en aan de Mond-opening zwaar gezoomd: over 't geheel zeer fierlyk rood, bruin en blaauw gemarmerd. Dus komt het zeer veel overeen met die van N. 101 by Valentyn, welken deeze Schryver noemt *Weſtindiſche Stormhoedjes*. Men zou het anders ook een *Gemarmerde Bezoar* kunnen heeten. De Mond is een ſmalle Spleet, met Tandjes; eenigermaate naar dien der Porſeleinhoorens gelykende. Men vindt 'er die donkerer en die helderer zyn, ook vallen zy wel eens zo groot.

Gebandeerde Bezoar. *Fig.* 3. Die dan, welke wat ronder zyn, *Bezoarhoorens* of *Bezoars* genoemd wordende, vinden wy de reden van deeze benaaming niet duiſter. De Geſtalte, naamelyk, doetze eenigermaate gelyken naar een Bezoarſteen, en niet de Kleur, gelyk ſommigen beuzelen: alzo dezelve grootelyks verſchillende is. Door de

Te-

Tekening worden zy meest onderscheiden; gelyk men deeze noemt een gebandeerde of dwars gestreepte Bezoar, hoedanigen wel de raarsten zyn onder die Hoorens. Zy heeft ook een aanmerkelyken Zoom en ruimer Mond-opening dan de voorgaande.

Aan de Hooren van *Fig.* 4, die byna volkomen rond, ten minste veel ronder dan de voorgaande is, geeven wy den naam van *geribde en geplekte Belhooren.* De reden dier benaaming is in alle opzigten blykbaar. Wy moeten alleen op merken, dat zy in 't geheel geen zoom heeft, zo min als de Patryzen, en, dewyl deeze Hoorens grooter dan een Vuist vallen, zo worden zy van de Amboineezen, in Oostindie, veel gebruikt om de Klapper- of Kokos-Nooten Oly af te scheppen, wanneer zy die kooken, en daarom geeven sommigen 'er ook wel den naam van *Cochlea Olearia*, of Oly-Hooren aan, volgens Rumphius, of dien van *Cochlea Striata*, wegens de gezegde Ribben. Het Dier, daar in, voegt hy 'er by, heeft geen Dekzel, maar legt bloot, gelyk de andere Slakken, en zyn Eijerstok is een klomp van verwarde witte, dikke Draaden. Geribde en geplekte Belhooren. *Fig.* 4.

Deeze Hooren, die wederom de Gestalte van een Bezoar heeft, onderscheidt zig zeer duidelyk door haare Ruitswys vierkante Vlakken, welke 'er ook wel den naam van *Dambord* aan doen geeven. Wy noemenze dikwils, *de Ruitswys gevlakte Bezoar.* De Kleur is blaauwagtig, waar op gedagte bruine Vlakken sierlyk afsteeken. Voor het overige heeft zy niets byzonders, dat te vooren niet is opgemerkt en aangetekend. Men vindt 'er die kleiner en die grooter zyn. Zy zyn niet geribd, maar glad. De Mond-opening heeft by de twintig Tandjes. Sommigen zyn ook wit van grond en byna geel gevlakt. Dus ziet men, op deeze Plaat, vyf verschillende Blaashoorens. Ruitswys Gevlakte Bezoar. *Fig.* 5.

Negende Plaat.

By gelegenheid van verscheiderley Purperhoorens in de twee voorgaande Deelen van dit Werk voorkomende; heb ik van derzelver Kenmerken breedvoerig gesproken. Vier worden 'er, uit dat Geslagt, op deeze Negende Plaat, vertoond. Die het middelstuk formeert noemen wy *Brandhooren*, om dat zy uitwendig zig als door Vuur gebrand of geschroeid vertoond. De Schaal is dik en zwaar, zeer gerimpeld op de Windingen, en van boven tot beneden Brand-hooren. Tab. IX*. *Fig.* 1.

voorzien met veele verhevene Ribben of Ruggen. Sommigen willen, dat die niets anders zouden zyn, dan overblyfzelen van den voorigen Rand der Mond-opening, door de aangroeijing van de Schaal overgelaten: doch zy befeffen de wonderlykheid niet van hun denkbeeld, en hoe tegenftrydig het is met de werkinge der Natuur, zulke groote ftappen te doen. Dan zouden 'er ongelyk meer van die Ribben of Ruggen moeten zyn. Wy twyfelen niet, of dezelve behooren, zo wel als al het overige, volftrekt tot de oirfprongelyke Geftalte van de Hooren, wier Vorm, daar zy in gegooten is, te onderzoeken, zoude zyn, den Schepper naar de Kroon fteeken. Wy zien dat ieder Dier zyns gelyke voortbrengt en dat een Slak reeds in het Ey haar Hoorentje heeft. Niettemin kan 'er wel een meer of minder uitgroeijing van Takken plaats hebben, gelyk deeze Hoorens als de beginzelen van die der *Krulhoorens* vertoonen, en derhalve van fommigen daar toe betrokken worden. Inderdaad de Geftalte verfchilt weinig: de Kleur is bleek geelagtig, met eenig bruin gemengd, en fomtyds met bruine Banden. De Mond-opening hebben zy rond en glad, van Kleur roodagtig of Purper met een geelen Rand, doch de Lip is eenigermaate getand. Zy komen uit Weftindie.

Bont Krulhoorentje. *Fig.* 2.

Op de Vyf- en Zes-en-twintigfte Plaat van het Eerfte Deel hebben wy bruine en bruin gebandeerde Krulhoorens gezien, en op de Zevende Plaat van het Tweede Deel zagen wy een zwarte Brandaris. Uit deeze Afbeeldingen is het onderfcheid der Brandariffen en Krulhoorens te blykbaar, dan dat men, gelyk meermaalen gefchiedt, de eene met de andere verwarren zoude, uit hoofde van de Kleur; want daar zyn ook witagtige en gekrulde Brandariffen; daar zyn zwartagtige Krulhoorens. De Brandariffen hebben haare Punten zo Takkig niet en aan de enden als gefrifeerd of met een menigte van fcherpe Puntjes, die ze als fchroomelyk maaken om aan te raaken, even of men 'er de Handen aan zoude branden. Ook hebben zy den Mond rood of Rooze-kleurig en inwaards blaauwagtig, 't welk fommigen dezelve in 't byzonder den naam doet geeven van *Purperhoorens*. Dit, van *Fig.* 2, is derhalve maar een bont Krulhoorentje, hebbende de Opening Sneeuw-wit en de Staart een weinig omgeboogen. In 't vervolg zullen wy 'er een, dat fraaijer is, vertoonen.

Harte-hoorentje. *Fig.* 3.

Tot het zelfde Geflagt behoort dat van *Fig.* 3, 't welk men een *Harte-hoorentje* noemen kan wegens de Geftalte der Takken, hoewel het geenszins het regte Harte-hoorentje is, dat van de Liefhebbers zeer in waarde gehouden wordt. Men vindt daar van de Afbeelding op de Zes-en-twintigfte Plaat van Rumphius, N. 1. 't Verfchil beftaat alleen in de Figuur der Takken, die niet zo gekruld als in de Krulhoorens, en niet zo met kleine Puntjes als in de Bran-

Brandariſſen en langer uitgeſtrekt zyn: om kort te gaan meer gelykende naar 't Gewey van een Hert, dat 'er den naam aan geeft. De Kleur is bleek roodagtig vaal.

Van de Snippe-Koppen komen zeer fraaije Afbeeldingen voor, op de Twaalfde Plaat van het Eerſte Deel. Die aldaar vertoond wordt is een Ooſtindiſche; de gene, die wy hier voorſtellen, komt uit den Golf van *Maracaibo* in Zuid-Amerika: des het zekerlyk een Weſtindiſch Hoorentje is. Het heeft een geheel andere Kleur, en verſchilt bovendien door zekere Doorens, als Tanden: des wy het de *Getande Snippe-Kop* noemen kunnen. Onder de Ooſtindiſche evenwel, komen ook voor, die getand ja met Takken voorzien zyn, gelyk wy reeds gezien hebben. Doorgaans zyn deeze Weſtindiſche gebandeerd met zwartagtig bruine Banden, die van binnen in de Opening doorſchynen en zeer zigtbaar afſteeken op den bleeken of blaauwagtigen grond. De Steel maakt hier, zo wel als in de anderen, een naauwe Sleuf uit. Getande Snippe-Kop. *Fig.* 4.

't Geſlagt der Kinkhoorens (*Buccins*) is zeer uitgebreid, en bevat fraaije ſtukken uit de Ooſt- en Weſtindiën. Het Hoorentje van *Fig.* 5, komt ook van Maracaibo en dus uit Amerika. Men vindt 'er die ten minſte eens zo groot zyn. De gewoonte, evenwel, die bekende Tyran, heeft in trein gebragt de zodanigen Dogger-zanders te noemen, wanneer zy niet fraay van Kleur zyn, en anders *Livrey-Hoorentjes*, gelyk men die op de Dertiende Plaat van 't Eerſte Deel van dit Werk, in *Fig.* 3, 4, afgebeeld ziet. Ik wil echter niet ontkennen, dat 'er wel eenig verſchil in de Geſtalte is; doch dit wordt niet ten naauwkeurigſte in acht genomen, in de kleine Hoorentjes. De naam van *Dogger-zanders* zou ook van die Droogte in de Noordzee, voor onze Kuſten, welke men het Dogger-zand noemt, afkomſtig ſchynen te zyn, waar mooglyk dergelyken vallen. 't Is althans zeker, dat dit Hoorentje veel verſchilt van de zogenaamde Olykoeken, als hebbende die Knobbels en Uitſtekken niet, waar aan deeze kenbaar zyn. Aanmerkelyk is het, wegens zekere dikke Ruggen, die 'er in 't Franſch den naam van *Buccin a Boſſages* aan doen geeven, en deeze loopen niet over de Windingen heen, maar bepaalen zig ieder tot de zyne. Voorts is het overdwars ſterk geribd en gegranuleerd; van Kleur donker-bruin met eenige heldere Vlakken of geelagtige Banden. Het heeft den Binnen-Rand der Mond-opening dubbeld getand en Vleeſchkleurig of bleek rood. Dogger-Zander. *Fig.* 5.

TIEN-

TIENDE PLAAT.

Geknobbeld en gemarmerde Kasket of Storm-hoed. TAB. X **. *Fig.* 1, 2.

Op deeze Plaat wordt een *geknobbelde en gemarmerde Kasket of Stormhoed*, uit de Westindiën, vertoond. Men noemtze geknobbeld wegens haare bulten, en de gevlamde Tekening, die men 'er, in 't bruin en geel, op gewaar wordt, geeft 'er den naam van Gemarmerde aan. Zy is dik van Schaal gelyk de andere Kasketten, en valt wel eens zo groot in hoogte en dikte, als die van deeze Afbeelding. Deeze Westindische zyn scherper getopt, dan die Oostindische, welke men Geknobbelde roode Kasketten noemt. Zy hebben de hoogste Knobbels of Bulten op de Rug. De Mond is geboord met een breeden omgeslagen Zoom, die verscheide bruinagtig zwarte Vlakken heeft. De Staart hebben zy opgewipt, met een Sleuf, daar waarschynlyk het Dier zyn Kop door uitsteekt.

Gelyk dit ten voornaamste in *Fig.* 1. zig vertoont, zo ziet men daar onder, in *Fig.* 2, die zelfde Kasket van de zyde der Mond-opening vertoond; alwaar men bespeurt, hoe aan den Rand der Mond-opening elf of twaalf Tanden zyn, en daar tegen over een menigte van witte Ribbetjes, op een glanzig bruinen Grond. Voorts strekt zig deeze Mond opening vlak uit en heeft daar tegen over ook een Zoom, met dergelyke bruine Vlakken. Dewyl zig, nu, in de geheele omtrek van deeze Kasketten geen het minste blyk van dergelyken Zoom vertoont, zo zou men moeten onderstellen, dat deeze Hoorens, in eens, een geheele nieuwe draay, winding of gier, tot haare vergrooting aannamen, wanneer men met sommigen wilde onderstellen, dat alle aangroeijing aan 't Mondstuk geschiede: ten ware men denken mogte, dat zy eenigen tyd zonder dergelyke breede Zoomen waren, en dan moest menze dus vinden; of dat zy dien Zoom alleenlyk kreegen in de volwassenheid; daar doch de kleine Kasketjes van die Soort denzelven zo wel hebben als de grooten. Wy laaten dit dan onbeslist.

ELF-

2

3

1

4

5

Ex Museo Excell. D. P. L. St. Mülleri, Philos. Doct. et Profess. ord. Erlang.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *Jac. Andreas Eisenmann fecit.*

Ex Museo Mülleriano.

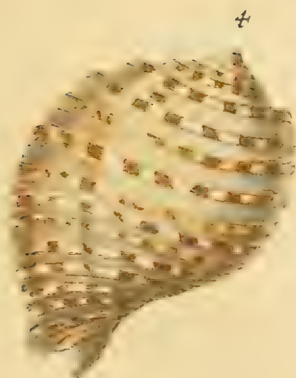
J. C. Keller ad nat. pinxit.

Jac. Andreas Eisenmann fecit.

Ex Museo Mulleriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *Joh. Adam Joninger sculpsit.*

Ex Museo Mulleriano.

J. C. Keller ad nat pinxit. *J. A. Joninger sculps*

1

2

Ex Museo Mulleriano.

I. C. Keller ad nat. pinxit. *I. A. Eisenmann sculps.*

146 Nautilus Pompilius

Tab. I.

G. W. Knorr exc. Norib.

1 Turbo Sarmaticus
Cochlea balaustrina

2 Trochus Tuber Lin

3 Turbo argyrostoma

4 Turbo Petholatus Lin

5 Turbo marmoratus Juv

ELFDE PLAAT.

De middelfte Figuur van deeze Plaat vertoont een *Vlerkhooren*. Alle die Hoorens, welke de Lip breed uitgefpreid hebben, zouden deezen naam voeren mogen, doch zodanigen, in welken die Lip minder Vlerkagtig is, en meer naar een Lap gelykt, noemt men in 't algemeen Laphoorens, en onder de Vlerkhoorens worden de genen, die deeze Lip met een aanmerkelyke Punt hebben, wederom anders getyteld. Dus hebben wy 'er, op de Vyftiende Plaat van het Tweede Deel, gezien, die men *Kemphaantje* noemt: anderen, die nog langer en Vingeragtiger Punt hebben, heet men *Wyzers*, hoedanig eene ons op de Twaalfde Plaat van het Vierde Deel zal voorkomen: maar de zodanigen als deeze heeten flegts Vlerkhoorens of onvolmaakte Wyzers. De naam van *Ezels-Oor*, dien de Franfchen gebruiken, zou aan dezelven ook met regt gegeven kunnen worden. Zy zyn niet zeer fterk geknobbeld, de Schaal is ook zo dik niet als die der Kemphaantjes en de Opening beftaat uit een dikke Lip, die aan de Staart als gekreukt is of een weinig opwaards geboogen. Van binnen zyn zy witagtig. Vlerk-hooren. TAB. XI*. *Fig.* 1.

Schoon men geheel andere *Eikenhouts-Tooten* heeft, gelyk wy in 't Vyfde Deel zullen doen zien, zo geeft men doch ook aan de geele Tooten, die overdwars zeer fyn geringd zyn, den gezegden naam. Deeze vallen zo groot niet als de volmaakte Eikenhouts-Tooten, zy zyn ook niet zo dik van Schaal, van binnen wit. Geele Eiken-houts-Toot. *Fig.* 2.

Het Tootje van *Fig.* 3 behoort tot die van *Fig.* 3 op de Eerfte Plaat van dit Derde Deel en heet derhalve een *Geel Tapje*. Het kan, naamelyk, niet tot de Geele Kaas-Tooten behooren, om dat het zo hoog getopt is, en van de Gebande Olyve-Tooten, dus wegens de groenagtige Kleur genaamd, verfchilt het ook byfter veel. Zie *Fig.* 3 op Plaat VI. in het Tweede Deel. Men heeft 'er, van deezen aart, die bruinagtig geel zyn, en, uitgenomen den Top, dus eenigermaate gelyken naar de Speldewerks-Tooten. Geel Tapje *Fig.* 3.

Van de Bakken, en derzelver verfchil met de Rollen, fpraken wy op bladz. 26, in 't Eerfte Deel, toen wy aldaar, op de Agttiende Plaat, een Agaate Bak of Wolkhoorn, vertoonden. Die deeze Afbeelding met de tegenwoordige, van *Fig.* 4, vergelykt, zal daar een aanmerkelyk verfchil in vinden, en zien, dat deeze beter den naam van Wolkhooren verdient, gelyk zy doch aanmerkelyk afwykt van die Agaate Bakken, welke de Franfchen *Ecorchées* noe- Wolkbak. *Fig.* 4.

men, en meer gelykt naar hunne *Tulipes* of Tulpen, die echter ook een blaauwagtige Kleur, van binnen en van buiten hebben, hoedanigen wy 'er in 't vervolg zullen voorſtellen. Deeze noemen wy dan *Wolkbak*, welke naam zeer eigen is. Zy is, op een witten Grond, met roodagtig geele Vlakken ſierlyk gewolkt, en bezaaid met een menigte van fyne Stipjes, die als Ringswyze in de Toot geplaatſt zyn. De Mond is roodagtig of Appelbloeſem-Kleur.

Dubbelde Argus. *Fig.* 5.

In het Eerſte en Tweede Deel hebben wy Ge-oogde Porſeleinhoorens vertoond, die ſommigen ook wel, doch oneigen, Zoutkorrels, maar eigener Arguſſen noemen. Hier is, in *Fig.* 5, de regte *Dubbelde Argus* afgebeeld, die de Oogen in zwarte Kringetjes heeft, byna ontelbaar, en veelen van deeze Kringetjes zyn verdubbeld, dat de aartigheid vermeerdert. Van deeze Arguſſen hebben eenigen den Grond bleek Vleeſchkleurig, met graauwagtige Banden; anderen hebben den Grond zelf graauwagtig. Zy zyn eenigermaate roodagtig gezoomd. Deeze Argus komt uit Ooſtindie en die van de Vier-en-twintigſte Plaat, in het Tweede Deel, wordt by VALENTYN een Weſtindiſche Argus genoemd, zynde by hem op N. 85, niet op N 58, gelyk aldaar bladz. 74, gezegd is, afgebeeld. De Dubbelde Arguſſen vallen veel grooter dan deeze Afbeelding.

TWAALFDE PLAAT.

Lange Muſiekhooren. TAB. XII**. *Fig.* 1.

Dat 'er een aanmerkelyk verſchil onder de Muſiek-hoorens, in de Kleur, plaats heeft, is uit de Afbeelding op Plaat XXIII in het Eerſte, met die op Plaat XV. in het Tweede Deel van dit Werk blykbaar. De eerſte was een gemeene, de andere een Geele Muſiek en dan heeft men 'er nog Groene, die de fraaiſten zyn. Van alle dezelven en tevens van de meeſte Afbeeldingen verſchilt deeze, die doch het algemeene Kenmerk van de Tekening der Muſiekhoorens heeft, door haare Geſtalte. Zy is veel hooger getopt en dus langer, voerende ook op den rand der Gieren geene Knobbeltjes of Punten, hoedanigen ſommige Muſiekhoorens, veel naar die der Vespertiljes of Varkensſnuiten gelykende, hebben. Sommigen van dat ſlag zyn ſierlyk voorzien met bruine Banden, doch deeze vindt men zeldzaam. In 't vervolg zullen wy 'er zo eene vertoonen. Deeze lange Muſiekhoorens komen uit Weſtindie.

Arabiſche Letters. *Fig.* 2.

Verſcheide Porſelein- of Kliphoorens reeds in dit Werk vertoond, en dus ook van dezelven in 't algemeen genoeg gezegd hebbende, zullen wy alleenlyk het byzondere aanroeren, van ieder Soort. Men noemt deeze, van

Fig.

Fig. 2, *Arabische Letters*, om dat de groene of bruinagtige Streepjes, waar mede zy overlangs getekend is, iets zodanigs vertoonen. Voorts heeft zy een paarschagtig blaauwen Rand, met veele ronde bruine of zwarte Vlakken, daar op verspreid. De Mond-Opening is getand, even als in de anderen.

Dewyl deeze Hooren van *Fig.* 3, die tot het zelfde Geslagt behoort, van Karthagena in de Westindiën afkomstig is, zo noemt men ze *Karthageensche Kliphooren.* Zy plagt zeer zeldzaam te zyn, gelyk men in de Aantekening op 't Werk van RUMPHIUS kan zien, doch hedendaags is zy gemeen. Zy heeft de Rug verhevener, en loopt aan 't end puntiger uit, dan de meeste Porseleinhoorens. Haare Kleur is Aschgraauwagtig, bedekt met ronde bleekbruine Vlakken, en langs de Rug heeft zy een donkerbruine Streep, die breed is en als uit samenvloeijende Vlakken schynt te bestaan. Karthageensche Kliphooren. *Fig.* 3.

Geen bekwaamer naam kan men aan die van *Fig.* 4, geeven, dan *Agaate Toot.* De bruine roodagtige Tekeningen, naamelyk, op een witten Grond, doen dezelve naar die van Agaat gelyken, hoewel zy ook eenigermaate naar die der Leeuwe-Tooten zweemen. Sommigen zoudenze ook een *Steen-Admiraal* noemen, om dat zy eenigermaate gebandeerd is, op de wyze der Admiraalen; een verheven Top heeft en een dikke Schaal. Agaate Toot. *Fig.* 4.

De Hooren van *Fig.* 5, die om de zelfde reden wel *Agaate Bak* getyteld wordt, is eigentlyk een *Wolkhooren.* Zy komt volmaakt overeen met de Tekening van de gene, die wy in *Fig.* 1, op de Agttiende Plaat van het Eerste Deel, voorstelden, doch is zo Bakagtig niet van Gestalte. Ik zal daar van thans niet omstandiger spreeken. Wolkhooren. *Fig.* 5.

DERTIENDE PLAAT.

Daar zyn Hoorens, die men, wegens de hoog opgewipte Staart, den naam geeft van *Hoogstaarten.* Zodanig een is deeze, welke men tot het Geslagt der Purperhoorens t'huis gebragt heeft, doch zy verschilt van de eigentlyke Purper- en Brandhoorens door de stekelige Knobbels op den Rand der Gieren, welken zy, bovendien zwaar geribd heeft en gezoomd. Zy heeft de Grondkleur bleek geelagtig met bruine Banden. Hoogstaart. TAB. XIII**. *Fig.* 1.

In de beschryvinge der Vlerkhooren van de Elfde Plaat spraken wy van de Kemphaantjes, op de Vyftiende Plaat van het Tweede Deel verbeeld. Sproetje. *Fig.* 2.

Naar dezelven gelykt de Hooren van *Fig.* 2 eenigermaate, doch verschilt, doordien zy geen uitsteekende Punt heeft aan de Lip, die wederom zo breed niet uitgespreid is als in de Vlerkhoorens, eigentlyk dus genaamd. Wy noemenze 't *Sproetje* of de *Kikvorsch*, want deeze benaamingen worden byna op eenerley Hoorens toegepast. Zy hebben den Mond roodagtig geel, gelyk de Kemphaantjes voorgemeld, en de Schaal is dik. Doorgaans, echter, komen zy wat Knobbeliger voor, dan deeze zig vertoont.

Duifje. *Fig.* 3. De Hooren van *Fig.* 3 zou tot de *Bezaantjes* of *Duyfjes* moeten behooren, hoewel de Gestalte van die van *Fig.* 5, op Plaat XVIII, in het Eerste Deel, die men eigener een *Bultje* noemt, aanmerkelyk verschillende is. Zy heeft eene bleek roodagtige Kleur; doch de Mond-opening en Lip zyn van binnen glinsterend Paarlemoer of Zilverkleurig.

Lahoenhooren. *Fig.* 4. Die van *Fig.* 4, noemen wy *Lahoenhooren* in navolging van RUMPHIUS, die dezelve echter *Loehoneesche* tytelt. Dewyl hy zegt, dat men haar nergens zo veel vondt als op de Stranden van 't Oostindisch Eiland *Loekoe*, waar van zy den naam droegen: zo zou het wel schynen dat dit een drukfeil ware, en dat zy niet Lahoenhoorens, noch Lohoensche, maar *Loekoneesche* of *Loekoensche* Hoorens moesten genoemd worden. Zy hebben, zegt hy, het gemeene Kenmerk van de Vleugelhoorens, te weeten een ronde Keep in de Lip, omtrent de Snuit, en haar byzonder Kenmerk is, dat zy een ongemeen schoon roode Kleur in de Mond-Opening hebben, gelyk men dit op de Zestiende Plaat in 't Vyfde Deel zal kunnen zien. De Schaal is, van buiten, witagtig, met eenige geelagtig vaale Plekken, die een soort van Banden maaken en de geheele Gestalte zweemt naar die der Voluuten.

Zwartmond. *Fig.* 5. De Hooren van *Fig.* 5, onder de *Kanaries* behoorende, voert, wegens de zwarte Lip, den naam van *Zwartmond.* Men geeft den naam van Kanaries, zegt RUMPHIUS, aan dat slag van Hoorentjes, om dat zy naar een *Geschilde Kanary* gelyken. Dit zal een Wortel of Vrugt zyn, in Oostindie vallende, en niet, gelyk sommigen het zeer belachelyk hebben begreepen, en op rekening van RUMPHIUS gesteld, dat het zekere Vrugt zou zyn van de Kanarische Eilanden, naar welke, als zy geschild was of uit den Bolster gedaan, deeze Hoorentjes zweemden. Ik vind dit by dien Autheur niet, en het is ook geenszins geloofbaar, dat men in Oostindie Vrugten gebruiken zou van de gedagte Eilanden afkomstig. Mogelyk heeft men gedagt, dat die en de Molukkes de zelfden waren. Men vindt 'er van verscheiderley Grootte, Gestalte, Kleur en Tekening. Dit maakt dat 'er breede, smalle, effene, gebulte, gebloemde en gebandeerde Kanaries zyn. Zy worden, zo wel als de voorgaande, thans onder de gemeene Hoorentjes gerekend.

VEER-

VEERTIENDE PLAAT.

In de beschryving der middelste Figuur op de Vyfde Plaat van dit Deel, spraken wy omstandig van de Spillen, en merkten aan, dat de genen, die men Fransche Spillen noemt, zeer lang en smal zyn. Hier vertoonen wy een Spil die breed en kort van Staart is, wordende deswegen *Stompe Spil* geheten. Men heeft 'er van die Geknobbeld zyn, en de zodanigen onderscheiden wy dan met den naam van Geknobbelde Spillen; doch deeze is geheel effen en rond: weshalve wy dezelve de Ronde stompe Spil tytelen. Haar Kleur is geelagtig bruin, en zy heeft, tot aan den Top, negen Windingen, 't welk haar niet onaanzienlyk maakt. Ronde Stompe Spil. TAB. XIV.** *Fig.* 1.

Gelyk wy reeds van die Hoorens, welke men Tollen noemt, gesproken hebben, zo zullen wy ten opzigt van dat *Tolletje*, 't welk in *Fig.* 2 voorkomt, alleenlyk aanmerken, hoe hetzelve, op eenen bleekbruinen Grond, gebandeerd is met rood en wit bonte Banden, 't welk daar aan ook een fraay aanzien geeft. Gebandeerd Tolletje. *Fig.* 2.

In *Fig.* 3 vertoont zig een fierlyk blaauw afgehaald *Bagyne Drolletje.* De kleine Soort, naamelyk, van deeze Hoorens, neemt door 't afhaalen en Polysten een ongemeen schoonen blaauwagtig Paarlemoeren glans en luister aan. Blaauw afgehaald Bagyne Drolletje. *Fig.* 3.

Geen bekwaamer naam kunnen wy aan het Hoorentje van *Fig.* 4 toe-eigenen, dan dien van *Gelinieerde Kinkhooren.* De geheele Oppervlakte, naamelyk, is beschreeven met Lyntjes, welke overal als afgebroken zyn, van graauwagtige Kleur, op eenen witagtigen Grond. Voorts heeft dezelve bruine Golven, die de Lyntjes overdwars doorloopen, en het onderste deel eindigt in een witten Rand, die met bruin gevlakt is, zynde de Mond-opening wit. Gelinieerde Kinkhooren. *Fig.* 4.

De Tekening en Kleur van het Hoorentje van *Fig.* 5, komt dermaate overeen met die van de Boeren Jongen, op de Veertiende Plaat van het Tweede Deel afgebeeld, dat men, om een weinig verschil in Gestalte, aan deeze naauwlyks een anderen naam kan toe-eigenen. De Grondkleur is eenigzins bleek roodagtig. Boeren Jongetje. *Fig.* 5.

VYFTIENDE PLAAT.

Gepaarlemoerd Zee-Oor. Tab. XV**. *Fig.* 1.

Onder de Oostindische Zee-Ooren vindt men 'er die zeer lang, smal en dun van Schaal zyn, laatende zig van buiten zeer fraay Paarlemoeren. Zodanig een is die van *Fig.* 1, op deeze Plaat, welke anders van buiten groen is, verschillende dus aanmerkelyk van de genen, die voorheen in dit Werk afgebeeld zyn. Zes Gaten aan den Rand heeft deeze, gelyk gewoonlyk, open, de overigen digt. Wy hebben te vooren van de Zee-Ooren reeds omstandig gesproken.

Bruin-geele Bandpen. *Fig.* 2.

Die Hoorens, welke men Bandpennen noemt, zyn doorgaans gebandeerd en hebben een sierlyke mengeling van Kleuren, gelyk men de zodanigen, van de fraaiste Soort, in *Fig.* 5, 6, op Plaat XV. van het Eerste Deel deezes Werks beschouwen kan. Deeze *bruin geele Bandpen* heeft niettemin ook haare fraaiheid, en verschilt van de anderen aanmerkelyk in Gestalte.

Gekorrelde Penhooren. *Fig.* 3.

Een aardig slag van Penhooren is die men, in *Fig.* 3, ziet afgebeeld. Zy heeft maar een bleek Aschgraauwe Kleur, doch is op de Draaijen versierd met verheven Stippen, welke als Paarlagtige Korreltjes formeeren, en deswegen kan men ze noemen de *Gekorrelde Penhooren.*

Gebandeerde Neriet. *Fig.* 4.

Die, welke wy Halve Maan Hoorens noemen, heeten de Franschen *Nerites*, en daarom geeven wy 'er ook wel den naam van Nerieten aan. Wy hebben van de *Halve Maan Hoorens*, in 't Eerste Deel, verscheidene beschreeven. Het zy genoeg hier aan te merken, dat de tegenwoordige dergelyke Gestalte heeft en fraay gebandeerd is, met witte Banden, die zwarte Haakswyze Vlakken hebben, op eenen geelkleurigen bruin gestreepten Grond. De Mond-Opening is van binnen wit en wordt geslooten met een Halfmaanswys Dekzeltje. Aan de zyde van den Mond wordt men een rond Gat gewaar.

Zilver-Mond. *Fig.* 5.

Op de Derde Plaat van 't Eerste Deel, in *Fig.* 3, zagen wy een geribde groene *Zilvermond.* Deeze, van *Fig.* 5, heeft wel die schoone Kleur niet, doch is, daar tegen, met zwarte Stippen en Vlakjes fraay geschakeerd op eenen witagtigen Grond. De Paarlemoer-glans van de Mond-Opening maakt de waarde van deeze Hoorens uit, en geeft haar den naam.

2

3

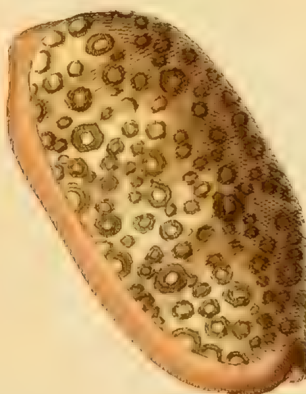
1

4

5

Ex Museo Mulleriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *G. P. Trautner sculps.*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ex Museo Mulleriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *G. P. Trautner sculps.*

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

2

3

1

4

5

Ex Museo Mulleriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. G. P. Trautner sculps.

Ex Museo Mulleriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *Paul. Küffner sculps.*

2

3

1

4

5

Ex Museo Mulleriano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. Valentin Bischoff sculpsit.

Zestiende Plaat.

Gelyk het onbetwiſtelyk is, dat veele Hoorens aan de Mond-Opening by Strooken aangroeijen, zo is 't niet minder zeker, dat de Lip- of Vleugelhoorens, indien zy dit zullen doen, geen Vlerk of uitſteekende Lip kunnen hebben, dan wanneer zy tot haar volkomen wasdom zyn gevorderd. De genen, die deeze Lip miſſen, agt men derhalve Jong of onvolmaakt te zyn; hoewel ſommigen 'er den naam van Wyfjes aan geeven. In de beſchryving van de onvolmaakte Laphooren, op bladz. 78, in het Tweede Deel, is daar van geſproken. Op de Negende plaat van het Eerſte Deel zagen wy een volmaakte Vleeſchhoorn, die eene aanmerkelyk dikke Lip heeft, en, in vergelyking met dezelve, noemen wy de tegenwoordige, die het midden van deeze Plaat beſlaat, een *Onvolmaakte Vleeſchhoorn.* De Strooken der aangroeijing zyn in dezelve zeer zigtbaar. Van boven is zy op de zelfde manier getakt als de Vleeſchhoorens en witagtig getopt. De Kleur, voor 't overige, is rood naar 't Oranje trekkende; de Mond-opening wit, van onderen zwart gerand.

Onvolmaakte Vleeſchhooren. Tab. XVI**. *Fig.* 1.

In 't voorſte van het Tweede Deel hebben wy opgemerkt, dat de Tooten, Rollen en Dadels, onder de Hoorens, niet dan trapswyze van elkander verſchillen, en nogthans ieder haare byzondere Kenmerken hebben, ten opzigt van de Geſtalte. Wy mogen 'er nog een Kenmerk byvoegen, dat de Spil of inwendige Lip, aan de Mond-opening betreft, welke in de Dadels zekere Plooijen heeft, die zig als Tanden vertoonen; terwyl, in de Tooten en Rollen, de Spil geheel effen en glad is. In de eerſte opſlag blykt, dat de Hooren van *Fig.* 2, niet tot de Rollen behoort: en de Geſtalte zou dezelve nader betrekken tot de Dadels, maar de Spil is niet geplooid, en daarom behoort zy tot de Tooten. Wy noemenze, wegens de Gemarmerde, blaauw en bruin gewolkte Tekening, een *Schildpad-Toot*, als ten dien opzigte veel met het Hoornig dekzel der Schildpadden, Karet genaamd, overeenkomende.

Schildpad-Toot. *Fig.* 2.

De Hooren van *Fig.* 3, in de Geſtalte veel naar de voorgaande gelykende, voert wegens de Kleur eenen anderen naam. Wy noemenze *Graauwe Monnik*, om dat een graauwe Kleur over 't grootſte gedeelte van de Schaal heerſcht. Niettegenſtaande zulks is zy ook ten deele blaauw en bruin gemarmerd.

Graauwe Monnik. *Fig.* 3.

Dit ſlag van Hoorens wordt van ſommigen *Franſche Hooren* getyteld, anderen geeven 'er den naam van *Kameelhooren* aan, doch eigenſt kan menze

Kroonhooren. *Fig.* 4.

Kroonhoorn noemen, als den Top gekroond hebbende met een menigte van Puntjes langs de Gieren, tot aan de uiterste Spits toe. Dwaaslyk zou het zyn, haar tot de Switzersche Broeken te betrekken. De Kleur is ook blaauw en bruin gemarmerd, even als in de twee voorgaande Hoorens.

Gedoornde Snuitpen. *Fig.* 5. In de eerste opslag blykt, dat de Hooren van *Fig.* 5, tot de Pennen behoort. Men kan haar, met reden, een *Gedoornde Snuitpen* noemen, hoewel de Franschen 'er den naam van *Chenille*, dat is Rups, aan geeven. Haar Grondkleur is geelagtig wit, hier en daar met groote Vlakken, die ten deele bruin-, ten deele blaauwagtig zyn, en waar tusschen zig een menigte van bruine Stippen voordoen. De plaatzing der Takken opwaards, en de geheele Gestalte, doetze ook dikwils betrekken tot de *Basterd-Pausekroonen;* hoewel de kromme Bek of Snuit aan den Mond haar eigentlyk tot de Snuitpennen t'huis brengt.

Zeventiende Plaat.

Roozekleurige Vleugelhooren. Tab. XVII**. *Fig.* 1. De *Westindische* Geknobbelde *Vleugelhooren*, welke zig in *Fig.* 1. op deeze Plaat vertoont, wordt de *Roozekleurige* genoemd, om dat zig op dezelve, meer of min, wat Roozekleurig rood vertoont. In de zodanigen, die de buitenste Bast nog hebben, welke geelagtig bruin is, schynt dit Roozeroode, met zekere Banden en Vlakken, daar door heen; maar in de genen, die van de buitenste Bast ontbloot en dus byna wit gemaakt zyn, vertoont zig de Kleur zeer duidelyk, en steekt sterk af, gelyk in dit Exemplaar, waar aan men niettemin een weinigje van de geele Bast heeft overgelaten. Moeielyk is dezelve 'er geheel schoon af te krygen, wegens de rimpeligheid van de Schaal, die ook aanmerkelyk geknobbeld is, langs den Rand der Gieren, tot boven aan den Top. Het onderste van de Lip heeft eene inwyking en maakt aldaar een soort van Keep, gelyk plaats heeft in de Kanaritjes en Loehoense Hoorens, die zy echter, in grootte, zeer veel overtreffen.

Bonte Sluikdadel. *Fig.* 2. Van de Hoorens, die men Dadels noemt, hebben wy reeds in 't algemeen en in 't byzonder gesproken. Op de Tweede Plaat van dit Deel zagen wy een gebandeerde Agaate of Satyne Band, en een Ziczac of Spinneweefs-Dadel afgebeeld. Van dezelven verschilt deeze, van *Fig.* 2, in de langte en dunte van het Lyf en de spitsheid van den Top, die van het dikste allengs schuins afloopt. Zy is, op eenen geelagtigen Grond, versierd met bruinagtige Vlakjes en hoekswyze Streepen, met eenig blaauw daar

tus-

tusschen; zo dat zy zig als Gemarmerd vertoont, voerende den naam van *Bonte Sluikdadel.*

Die van *Fig.* 3, aanmerkelyk by den Top verschillende, is een regte *Dadel*, doch waar aan men, wegens de Kleur en Streepen, den naam van *Eikenhouts*, en wegens den breeden Band, die 'er om heen loopt, dien van *Gebandeerde* geeft. Niettegenstaande zy somtyds zeer bruin vallen, gelyk deeze, en met geelagtige Streepen overlangs, blyven zy doch dien naam behouden. Van binnen is de Mond, gelyk in de overigen, wit. Gebandeerde Eikenhouts-Dadel. *Fig.* 3.

Op de Zevende Plaat van het Eerste en op de Vyfde Plaat van het Tweede Deel deezer Verzameling hebben wy die Tooten beschouwd, daar men den naam van *Speldewerks-Kussens* aan geeft of Speldewerks-Tooten. Ook is van de reden dier benaaming aldaar gesproken. De tegenwoordige, in *Fig.* 4 en 5., vertoonen dergelyke Tooten, die bruin zyn, met eene aanmerkelyke verandering, welke onder byna alle Hoorens plaats heeft, en duidelyk aantoont, dat de Kleur of Tekening slegts een toevallige hoedanigheid is van deeze Schaalagtige bekleedzelen: terwyl niettemin de Soort door dezelve genoeg wordt uitgemerkt. Die van *Fig.* 4 heeft de bruine Banden zeer breed; in de andere zyn de witte Banden ongelyk breeder dan in deeze, doch in beiden met die Vlammetjes geborduurd, waar van ik voorheen gewag gemaakt heb. Bruine Speldewerks-Tooten. *Fig.* 4, 5.

Agttiende Plaat.

Het middelstuk van deeze Plaat is de Afbeelding van die Hoorens, daar men, uit eenige gelykenis naar de zogenaamde Zee-Tonnen, waar van men op de Twee-en twintigste Plaat twee Exemplaaren zal zien, den naam aan geeft van *Bastcrd-Zeetonnen.* Men brengtze, gemeenlyk, onder de Pennen t'huis, en de Gestalte zweemt inderdaad naar dezelven, uitgenomen, dat zy de onderste Gier als gevleugeld hebben, en daarom betrekt Linnæus haar tot het Geslagt der Vleugelhoorens. De Kleur is uit den groenen bruinagtig met eenig rood, somtyds zwartagtig bruin, en de meesten zyn aan den Top beschadigd. Het zyn geen Zee-, maar Land- of Moeras-Slakken, die zig in Oostindie veel in de Sagoe-Bosschen onthouden. Basterd-Zeeton. Tab. XVIII.** *Fig.* 1.

Onder die Rolagtige Hoorens, welke men Bruinetten noemd, zyn Goud- en Zilverlakense, zogenaamd, gelyk wy op de Eerste Plaat van dit Derde Deel Gebandeerde Bruinet. *Fig.* 2.

Deel gezien hebben. Hier vertoont zig, in *Fig.* 2. een *Gebandeerde Bruinet*, dus genaamd, om dat zy als gegordeld is met bruine Banden. De geheele Oppervlakte is met een Netwerk van fyn Geweefzel doorvlogten, en dus als met een menigte van hoekige witte Vlakjes befprengd.

Geele Speldewerks-Tooten. *Fig.* 3, 4.

Zeer naa komt de Toot van *Fig.* 3, overeen met die *Geele Speldewerks-Toot*, welke op de Vyfde Plaat in 't voorgaande Deel is afgebeeld. Alleenlyk zyn hier de geele Banden veel breeder, welke Verfcheidenheid wy op de voorgaande Plaat, in de bruine Speldewerks-Tooten, ook hebben waargenomen. Om 't midden heeft deeze een dubbelen Band, en is byna Oranjekleur. Doch de trappen van verfchillendheid, in dit opzigt, zyn oneindig, gelyk wederom in die van *Fig.* 4. blykbaar is, daar de witte gevlamde Banden breeder dan de geelen zyn. In de Toorenswyze gedaante van den Top komen zy allen overeen. De afkomft is uit Ooftindie.

Getygerde Letter-Toot. *Fig.* 5.

Onder die Hoorens, welke men Lettertooten noemt, heerfcht een oneindige Verfcheidenheid, ten opzigt van de Gedaante en plaatzing der Vlakken op de Schaal. Veelen komen de Tygertooten zeer naby en de eigentlyke fcheiding is onzeker. Wy noemen derhalve deeze, die uit de Weftindien afkomftig is, eene *Getygerde Letter-Toot*; hoewel de Tekening der Letteren, op dezelve, in lang zo duidelyk niet is, als in de regte Letter-Tooten. Men zou ze ook tot de Leeuwe-Tooten of tot de Spookjes kunnen t'huis brengen.

NEGENTIENDE PLAAT.

Zilverlakenfe Bruinet-Rol TAB. XIX.** *Fig.* 1.

Onder de Bruinetten is deeze de regte *Zilverlakenfe Bruinet-Rol.* Men noemtze dus, om dat haare Sneeuwwitte Vlakken, met eenigen Glans door 't polyften verfierd, zig Zilveragtig vertoonen, en de Hooren heeft meer de Geftalte van een Rol dan van een Toot. Voorts is ook het bruin zeer luifterryk en de fchakeering van hetzelve, over de Oppervlakte van de Schaal, verwonderlyk fraay. Aan de allerfierlykften van deezen aart wordt de naam van *Duizendfchoon* gegeven. Van fommigen worden zy wel *Speldewerks-Hoorens* getyteld.

Gegranuleerd Katje. *Fig.* 2.

Dat 'er fommige Hoorens zyn, die men *Katjes* noemt, blykt uit RUMPHIUS en fchynen de Plekken wel inzonderheid oirzaak geweeft te zyn van die benaaming, of mooglyk ook de ruuwheid van de Schaal. In beide opzigten mag dit Hoorentje van *Fig.* 2. den naam van Katje, en in 't laatfte opzigt dien

dien van *Gegranuleerd Katje* met regt voeren, als zynde bezaaid met een menigte van verheven Korreltjes, die wit zyn, en bovendien op den bruinen Grond ſterk wit gevlakt. Het komt uit Weſtindie.

Zeer gemakkelyk kan men zien, dat het Hoorentje van *Fig.* 3. tot het Geſlagt der Dadelen behoort, onder welken men kleintjes heeft, die zeer ſterk glinſteren, en derhalve *Glimmertjes* genoemd worden. Dezelven vallen zwart, geel en wit, met verſcheiderley Banden en Vlakken. Tot de witten is buiten kyf dit betrekkelyk, 't welk uitmunt door zyne Hemelſchblaauwe Band en Stipjes, die dit Hoorntje ongemeen verſieren. Men heeft 'er zwarte met geele Bandjes, ook geele of groene met zwarte Vlakken. Zy vallen nog veel kleiner. Wit Glimmertje. *Fig.* 3.

Wat de Kenmerken der Kuipersbooren zyn, is reeds opgemerkt. Zy vallen, naamlyk, Rolagtig of Cylindriſch, en verſchillen dus, in de eerſte opſlag, weinig van de Rollen, maar van onderen hebben zy eenen wyd uitloopende Mond, die tevens ſcherp gerand is en als afgeſneeden. In dit laatſte opzigt ſchynt de Hooren van *Fig.* 4. van dezelven te verſchillen, doch komt in de algemeene Geſtalte overeen, en, dewyl zy van buiten als met Korreltjes bezet is, noemen wy haar de *Gegranuleerde Kuipersboor.* De Grondkleur is wit, met groote bruine Vlakken en eenig Roozerood. Gegranuleerde Kuipersboor. *Fig.* 4.

Op de Agtſte Plaat van het Eerſte Deel is eene witte Trommelſchref afgebeeld, doch hier vertoonen wy, in *Fig.* 5, de regte *Bruine Trommelſchroef*, die van de andere aanmerkelyk verſchilt door de ſcherpe kanten van haare Windingen, welken zy, bovendien, ſterk geribd heeft. Men vindt van deeze die meer dan een half Voet lang, zeer dik en zwaar zyn: want zy hebben een ſtevige Schaal. De Kleur is gemeenlyk geelagtig. Bruine Trommelſchroef. *Fig.* 5.

TWINTIGSTE PLAAT.

In 't Eerſte Deel, bladz. 16, hebben wy geſproken van de Tulbanden, by gelegenheid van twee kleine Tulbandjes, die in *Fig.* 6 en 7, op de Tiende Plaat, afgebeeld waren. Hier vertoont zig een ander en veel fraaijer ſlag van Hooren, die men de *Geknobbelde Tulband* noemt. Zy komt in Geſtalte veel met de anderen overeen, doch is veel fraaijer, wegens de ryën van Knobbels, die taamelyk groot zyn, langs de Gieren, die bovendien geribd zyn. Geknobbelde Tulband. TAB. XX.** *Fig.* 1.

zyn. Ieder Gier heeft twee ryën van Knobbels, waar van de onderften de kleinften zyn, en de bovenften als dwarfe Rimpels, zo dat menze ook *Gerimpelde Tulband* noemt. De geheele Schaal is met een ruuwe, bruinagtige, naar 't roode trekkende Schors bedekt, door welke heen men, aan alle zyden, de glinftering van het Paarlemoer waarneemt. Van binnen heeft de Schaal eene Zilverkleur, daar het fchoonfte purper, blaauw en groen, in fpeelen, met een onverbeeldelyken luifter. Deeze Tulbandjes komen uit de Weftindiën.

Opgerold Bezaantje. *Fig.* 2. Wy hebben reeds in het Eerfte Deel van de Bezaantjes of Duifjes gefproken, die van fommigen verward worden, doch men kanze van elkander afzonderen, noemende dat gene, 't welk aldaar in *Fig.* 5, op de Agttiende Plaat, afgebeeld is, een Duifje, en de anderen, Bezaantjes. Het tegenwoordige, in *Fig.* 2, wordt door den naam van *Opgerold Bezaantje* onderfcheiden, als hebbende een lange Spits, die zig als een Zeil, dat opgerold is, vertoont. De Lip, die hetzelve onder de Vleugelhoorens betrekt, is zo breed niet als in de gewoone Bezaantjes. Zy zyn van buiten geelagtig en van binnen wit gekleurd.

Geftreepte Snuitpen. *Fig.* 3. Onder de Pennen komen 'er voor, die aan 't onderfte End een foort van Snuitje hebben, 't welk dwars ftaat als een Tuitje, en deswegen noemt menze *Snuitpennen*. Men plagt 'er, om die reden, zelfs den naam van *Tuitjes* aan te geeven, gelyk uit de Werken van RUMPHIUS en VALENTYN blykbaar is. Zy vallen omtrent van langte en dikte als een Vinger, en zyn gemeenlyk wit van Kleur, of ook geelagtig en fomtyds met bruinagtige Streepen, gelyk deeze, die derhalve te regt den naam van *Geftreepte Snuitpen* voeren mag.

Gebandeerde Halve-Maanhooren. *Fig.* 4. In *Fig.* 4, op de Vyftiende Plaat, is een Hoorentje vertoond, dat in uitwendige gedaante, kleur en tekening, veel overeenkomt met deeze, en de Mond-opening betrektze beide tot de Halve Maan-Hoorens; zo dat wy deeze dan, die maar wat grooter is, een *Gebandeerde Halve Maan Hooren* tytelen. De witagtige Banden zyn fmaller dan de bruin- en geelagtige, en met bruine Vlammen als doorweven. Voor 't overige heeft deeze Hooren veel overeenkomft met de Slakhoorens.

EEN-

5 Cerithium Aluca

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *G. P. Trautner sc.*

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *G. P. Trautner fc.*

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

P.III. XVIII.**

2

3

1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *H. L. Tyroff sculp.*

1 [illegible] [illegible]

2 [illegible] [illegible]

3 [illegible] [illegible]

4 [illegible] [illegible]

5 [illegible] [illegible]

2

3

1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *Herm. Jac. Tyroff sculps.*

1 [illegible] [illegible]

2 [illegible] [illegible]

3 [illegible] [illegible]

4 [illegible] [illegible]

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. Val. Bischoff sculps.

Een-en-twintigste Plaat.

Meer dan eenmaal hebben wy reeds van de *Wolkhoorens*, die men ook wel *Agaate Bakken* noemt gesproken, en daar van nog op de Twaalfde Plaat van dit Deel eene Afbeelding medegedeeld. Wy hebben ook reden gegeven van de Fransche benaaming *l'Ecorchée* of Gevilde, en den oirsprong van den Nederduitschen naam verklaard. Wegens de Gestalte zou deeze, van *Fig.* 1, meer den naam van Agaate Bak voeren mogen, dan de zo even gemelde, die niet zo Bakagtig is en daar van hebben sommigen dezelve onder de Tooten geplaatst, gelyk Linnæus doet, haar noemende *Conus Striatus*, wegens de fyne Streepjes, die in 't ronde over de geheele Hooren loopen, en, wel is waar, bruin zyn, doch evenwel in 't witte ook plaats hebben. Rumphius heeft 'er, wegens de Vlakken, waar mede de Oppervlakte gewolkt is, den naam van *Tyger* aan gegeven. Men kanze onder de fraaije, doch niet onder de kostbaare Hoorens tellen. Wolkhooren. Tab. XXI.** Fig. 1.

De Hooren van *Fig.* 2, voert den naam van *Agaate Kroonbak.* Zy is veel Bakagtiger en dunner van Schaal dan de voorgaande, en heeft de Gieren, aan den Top, met kleine Knobbeltjes of Tandjes als gekroond: des menze met regt Kroonbak noemen kan, en de Tekening doet 'er den bynaam van Agaate byvoegen. Deeze Tekening is aan Linnæus zodanig voorgekomen, dat hy haar *Conus Geographus* tytelt, als of 'er een Land- en Zee-Kaart op getekend was. De Franschen hebben 'er den naam van *Brocard de Soije* aan gegeven, om dat de Oppervlakte naar geweven Zyden Stoffe, die men Brokaard noemt, zweemt. Zo heeft ieder zyne bedenkingen. Doorgaans heeft zy bruinroodagtige Vlakken en Wolkjes op een witten Grond; doch men vindt 'er ook, in welken de Grond roodagtig is met bruine Vlakken, en zulken die een geele Tekening hebben op een witten Grond. De afkomst is, zo wel als die der voorgaande Hooren, uit Oostindie. Agaate Kroonbak. Fig. 2.

Twee-en-twintigste Plaat.

De Hooren van *Fig.* 1, op deeze Plaat, is algemeen bekend onder den naam van *Mennisle Toot.* Zy heeft dien naam zekerlyk gekreegen, wegens de eenvoudigheid van haare Kleur, die enkel wit of geelagtig is, met eenig Violet of Purperagtig blaauw aan haare Punt. Voor 't overige is in de geheele Oppervlakte niets, dat naar sieraad of optooizel zweemt, en dewyl zy, zonder polysting, eene bleek geelagtige Kleur hebben, zo geeft 'er Rumphius den naam van *Kaarsjes* aan. Linnæus, misschien op even 't zelfde, of ook op dat blaauwe Mond-End van de Sleuf ziende, noemt ze *Conus Virgo*, dat is Maagd. Niets, inderdaad, komt te pas by de zuiverheid van sommigen deezer Tooten, wanneer zy schoon afgesleepen en behoorlyk gepolyst zyn. Haar Top is Kegelvormig, doch laag van Punt. Mennisle Toot. Tab. XXII**. Fig. 1.

Zeetonnen. *Fig.* 2, 3. In *Fig.* 2, 3, komen Hoorens van een geheel andere geſtalte voor. Wy noemenze *Zeetonnen*, om dat zy naar die Pieramidaale Tonnen, welke op de kanten der Ondiepten in de Zuiderzee en Zeegaten gelegd worden, ongemeen gelyken. De Franſche benaaming, van *Telescope* of Verrekyker, is in lang zo eigen niet. LINNÆUS heeftze, niettemin, met den naam van *Trochus Telescopium*, beſtempeld, en haar, met groot regt, onder de Tollen geplaatſt. De Kleur is, op ver naa, zo eenpaarig niet, als in de Mennitte Tooten. Men vindt 'er zwarte en bruine, ook Leverkleurige, geelagtige en die bont of byna wit zyn. Van deeze Verſchillendheden ziet men, in deeze Afbeeldingen, een duidelyk bewys. Het allergrootſte onderſcheid, nogthans, beſtaat in de Geſtalte. In ſommigen zyn de Gieren breed, dik en rond, en van elkander afgezonderd; in anderen zyn zy ſmal en leggen digt nevens malkander; ja men vindt 'er, in welken men de Gieren naauwlyks kan onderſcheiden. Alle deeze, niettemin, voeren den naam van Zee-Tonnen. De Baſterd-Zeeton, gelyk wy op Plaat XVIII gezien hebben, is een Landſlak en een geheel andere Hooren. Zy vallen in Ooſtindie en zyn nog niet zeer gemeen. VALENTYN zegt, dat men ze aldaar de *Ceramſche Marlpriem* noemt.

Bruine Wolkhooren. *Fig.* 4. Onder de Wolkhoorens, waar van ik zo even geſproken heb, komen 'er voor, waar van de Grond niet wit, maar Appelbloeſſem- of Vleeſchkleurig rood is, en de zodanigen hebben doorgaans bruiner Vlakken. Hier ziet men 'er zodanig een, die nader met de gene, welke op de Agttiende Plaat in 't Eerſte Deel afgebeeld is, overeenkomt dan de anderen; doch door haaren roodagtigen Grond daar van verſchilt. Zulk ſlag van Wolkhoorens, inderdaad, zyn de fraaiſten.

DRIE-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Spaanſche Vyg. TAB. XXIII.** *Fig.* 1. Op de Negentiende Plaat van het Eerſte Deel is eene fraay geplekte Oostindiſche Vyg afgebeeld; hier ziet men een Westindiſche, die, zo wel als de andere, den naam mag voeren van *Spaanſche Vyg*. Men noemtze ook wel een *Luit*, zegt RUMPHIUS, en ſommigen geeven 'er den naam van *Peerhooren* aan. Dat zy aanmerkelyk van de Knollen verſchillen, hebben wy op de gemelde Plaat gezien. Deeze is buikiger dan de andere, en kruislings geſtreept, doch eenvoudiglyk geelagtig bruin van Kleur. Schoon gemaakt zynde worden deeze Vygen helder wit. LINNÆUS heeftze, met veel reden, onder de Blaashoorens geplaatſt. Zy zyn ongemeen dun van Schaal, en hebben de Oppervlakte van binnen zo paarſchkleurig niet, als de voorgemelden. Wy zullen in 't vervolg nog een Vyg van een geheel andere en veel fraaijer Tekening, vertoonen.

Marlpriem. *Fig.* 2. Onder de Pennen munt deeze van *Fig.* 2, door haare dikte en grootte uit. Men geeft 'er den naam aan van *Marlpriem*, dat een Zeilmaakers Werktuig is, dienende om Touwen met een Oog te ſplitzen; waar toe een Priem van der-

dergelyke figuur, aan 't ééne End fpits, aan 't andere Knodsagtig dik, bekwaam is. Anders wordt zy ook, wegens de Vlakken, wel de dikke Tygerpen genaamd. Van de dunne of gewoone Tygerpennen is, op de Drie-entwintigfte Plaat van 't Eerfte Deel, reeds eene afgebeeld. De bruine Vlakken op een geelagtigen Grond geeven 'er deezen naam aan. Zy komen uit Ooftindie.

De volgende, van *Fig.* 3, hoewel niet zo dik aan 't Mond-end als de voorgaande, kan men ook niet wel anders dan tot de Marlpriemen t'huis brengen. Zy verfchilt aanmerkelyk in Kleur en Vlakken, des wy ze dan de *Rood-bonte* Marlpriem tytelen. Zy is veel zeldzaamer dan de andere Marlpriemen of Tygerpennen. Rood bonte Pen. *Fig.* 3.

Offchoon in het Eerfte en Tweede Deel van dit Werk, als ook op de Derde Plaat van dit Deel, reeds vier van die Hoorens vertoond zyn, welke men *Nasfauwers* noemt, zien wy 'er hier wederom eene op het tooneel verfchynen, die van de voorigen verfchilt. De laatftgemelde was groen gebandeerd, maar deeze heeft zwartagtige Banden, die met geele Streepjes overdwars zyn afgebroken. Haar Kleur is taamelyk bruinrood, en tusfchen de gedagte Banden zyn fmallere geplaatft. Wy zullen op de Agtentwintigfte Plaat nog eenige veranderingen van deeze fierlyke Hoorens afgebeeld vinden. Zwart gebandeerde Nasfauwer.

VIER-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

In 't Eerfte Deel, op de Vyfde Plaat, is eene Koraal-Doublet-Schulp vertoond, die door haare roode Kleur het eigentlyke Kenmerk der voornaamfte Koraal-Doubletten aantoonde. Doch, gelyk 'er zo wel witte is als roode Koraal, vindt men ook *witte Koraal-Doubletten.* Op deeze Plaat vertoont *Fig.* 1, zodanig een Schulp, die op haare fyn geftreepte Ribben verfcheide Bulten heeft, gelyk de roode Koraal-Doubletten, doch wit is, met eenig flaauw rood, hier en daar, op de Ribben en aan de Ooren. De zodanigen vallen klein, en worden ook wel eenvoudiglyk Mantel-Doubletten genoemd, tot welk Geflagt zy behooren. LINNÆUS geeft 'er den naam van *Oftrea nodofa* aan. Witte Koraal-Doublet. TAB. XXIV. *Fig.* 1.

De laatftgemelde Autheur heeft het Geflagt der Oefteren zeer uitgebreid. Boven en behalve de Kam-Doubletten of Mantels, vindt men 'er de Laurierbladen, Poolfche Hamers, Winkelhaaken, Poolfche Zadels, en andere Stukken, in vervat. Hy brengt 'er ook een Verfteende Oefter in, die hy *Diluviana* noemt, als door den Zondvloed, of door een andere Overftrooming, onder de Aarde geraakt zynde. Men vindt dezelve in de Kalkbergen van Sweeden, doch, dewyl zy opftaande fcherp gehoekte Tanden aan den Omtrek heeft, kan het die niet zyn van onze Afbeelding *Fig.* 2, welke de *Verkalkte* Schaal voorftelt van een groote Oefterfchulp, die ongemeen dik is: 't zy dat de Verkalking zulks veroirzaakt heeft, of dat de Schaal Natuurlyk zeer Verkalkte Oefter-Schulp. *Fig.* 2.

zeer dik ware. Men vindt, immers, onder die Doubletten of Schulpen, welke men Oefters noemt, oneindige Verfcheidenheden, zo in de Geftalte als in de dikte. Sommigen zyn zeer langwerpig, gelyk de Guineefche of die aan de Kuften van Noord-Amerika vallen, anderen byna volkomen rond, gelyk die van de Noordzee, doch dun van Schaal gelyk de regte Paarl-Oefters; anderen zeer dik gelyk de Paarlemoer-Schulpen, vallende wel een Voet over 't kruis. In de Indifche Zee heeft men 'er gevonden van verbaazende grootte. De Kleur is doorgaans graauwagtig geel of groen, doch daar komen ook elders voor, die bruin ros, ja zwart zyn van Schaal. Tot de zodanigen zou die van deeze Afbeelding fchynen te behooren, indien het uit de randjes der Schubben of Plaatjes, welke de Schaal famenftellen, en uit de ligtheid naar haare dikte, niet bleek, dat zy verkalkt ware. Of zy, nu, dit ondergaan heeft door 't leggen op Strand, en vervolgens in een Bedding van Yzer-Oehr geraakt zy, die haar van buiten de rosagtige en bruine of Roeftkleurige Kleur aangezet hebbe, valt gemakkelyker te gisfen dan te verzekeren.

VYF-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

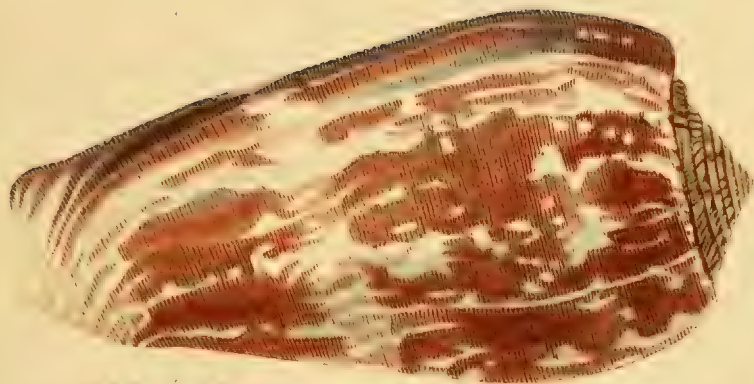
Witte Koraal-Doublet Schulp, van binnen. TAB. XXV**. *Fig.* 1.

Hier ziet men, in *Fig.* 1, de ééne helft van de gezegde *Koraal-Doublet*, en wel de bovenfte, van de binnenzyde voor 't Oog gebragt. Daar in vertoonen zig niet alleen de holten der Ribben, gelyk in gedreeven Zilverwerk, maar ook de indrukzels der Bulten, die deeze Schulp uitwendig verfieren. Voorts wordt men 'er de hoogroode Kleur, meeft aan de Ooren, in gewaar, welke aldaar en op de Ribben doorfteekt. In 't midden, tusfchen dezelven, bevindt zig een witagtig Vlakje, alwaar de aanhechting is van het Vliesje, dat alleenlyk het Scharnier maakt in de Kam-Doubletten.

Verkalkte Oefter-Schulp, van binnen. *Fig.* 2.

De *Verkalkte Oefterfchulp* van de voorgaande Plaat is op deeze, in *Fig.* 2, van de binnenzyde vertoond. Men ziet aan het Scharnier, daar deeze Schulpen door middel van een Pees famengehecht worden, een menigte van Rimpels, die alleenlyk Schubben of Plaatjes aanwyzen, uit welken de Schaal famengefteld is, fchynende hier als van malkander afgefcheiden te zyn. Voor 't overige is de Schulp van binnen glad en van een zwarte Kleur, welke echter alleenlyk de Oppervlakte beflaat, laatende hier en daar het Kalkagtige bloot. In 't midden, daar het Dier zyn aanhechting heeft gehad, is alleenlyk een rimpelige Plek, en men ziet hier en daar ook eenige Yzerroeft-Vlakken, even als aan de andere zyde.

1

1 Conus Striatus
2 Conus Geographus

2

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad. nat. pinxit. *G. F. Trautner sculpsit.*

1 [illegible] [illegible]
2 [illegible] [illegible]
3 [illegible] [illegible]
4 [illegible] [illegible]

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. Val. Bischoff sc.

1 [illegible] [illegible]

2 [illegible] [illegible]

3 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

4 [illegible] [illegible]

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *Val. Bischoff sculps.*

[illegible]

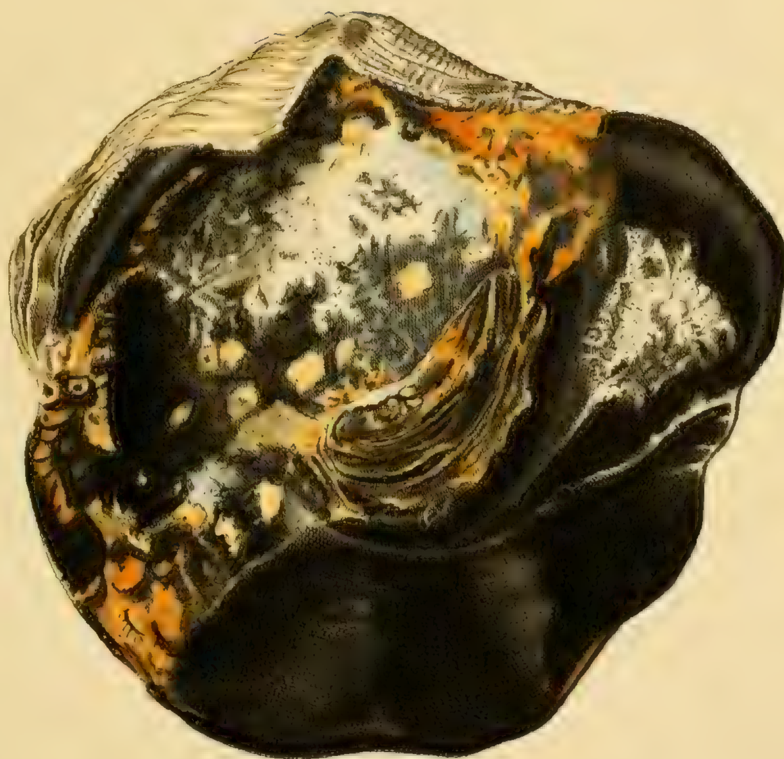
Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. G. P. Trautner sculpsit.

1

2

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. G. P. Trautner sculpsit.

ZES-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Wegens de uitwendige Kleur en Tekening noemt men de Hooren van *Fig.* 1, op deeze Plaat, een *Slangevel* of *Slangevelle-Hooren;* hoewel sommigen haar met de Knobbelhoorens verwarren; anderen haar Reuzen-Ooren genoemd hebben; doch het verschil met deeze laatsten is zeer blykbaar voor iedereen, die ooit een regt Reuzen-Oor heeft gezien. Deeze vallen, zo wel als de regte Knobbelhoorens, dikwils een Kinderen-Hoofd groot, en kunnen beiden, door het afhaalen van den uitwendigen Rok, van buiten schoon gepaarlemoerd worden; dat met de Slangevelle-Hoorens zo veel niet geschiedt: want de blaauwe, groene, graauwe en witte Vlakken, waar mede dezelve gesprenkeld is, versieren deeze Hoorens ongemeen, die ook aanmerkelyk, langs den rand der Gieren, geknobbeld zyn. Van de Mond-opening zullen wy straks spreeken. Slangen-Velle Hooren. TAB. XXVI**. *Fig.* 1.

Hier voor, op bladz. 101 en 102, in de beschryving van de Dertiende Plaat, spraken wy van de *Sproetjes*, die ook wel *Kikvorschen* genoemd worden. Men maakt doch eenig onderscheid tusschen beiden, en dus zou die van de gedagte Plaat eerder een Kikvorsch, en deeze een Sproetje zyn. Zy is naamelyk met kleine Vlakjes, of het Sproeten in 't Aangezigt waren, op eenen witagtigen Grond, getekend. In *Fig.* 2 ziet men zodanig een Sproetje van de Rugzyde, en ontdekt dus, dat zy tot de Vleugelhoorens behooren: in *Fig.* 3 vertoont zig de Mond, welke een lange Sleuf is met een dikke Lip, van binnen bruinrood. Sommigen hebben ook den Mond geel en eenigen, die zeer raar zyn, zwart. De afkomst is, zo wel als van de voorgaanden, uit Oostindie. Sproetje. *Fig.* 2, 3.

De Penagtige Hoorens, van *Fig.* 4, 5, voeren, ik weet niet om wat reden, den zonderlingen naam van *Getakte Bezaanknoop.* Haare Gestalte is, gelyk men hier ziet, Pieramidaal, en zy zyn langs de Gieren met dikke Knobbels omgeven, die als stompe Takken zig vertoonen, en dikwils, door afslyting, wit zyn. De Kleur van deeze Hoorentjes is bruinrood of geelagtig, en somtyds geel bont, gelyk dat van *Fig.* 5. Zy vallen in Westindie of ook in de Middellandsche Zee. Getakte Bezaanknoop. *Fig.* 4, 5.

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Hier vertoont zig, in *Fig.* 1, zeer fraay, de Mond van de beschreevene Slangen-Velle Hooren. Men kan zig naauwlyks een schooner Glans of een aangenaamer verandering van schitterende Kleuren verbeelden, dan zig op de binnenste Oppervlakte van deeze Hoorens openbaart. Het Paarlemoer is niet, gelyk dat der Paarl-Schulpen, enkel Zilveragtig, maar het heeft een onverbeeldelyken weerschyn van Hemelschblaauw, Purper, geel en groen, door zig speelen, die naar de plaatzing van het Licht en van de Hooren ge- Slangen-Velle Hooren van binnen. TAB. XXVII**. *Fig.* 1.

S duu-

duurig verandert. De overlangse verheffingen der Oppervlakte aan de buitenzyde, maaken hier een soort van Sleuven, welke de verandering der Kleuren vermeerderen. Voorts is hier ook nog een gedeelte van de uitwendige Oppervlakte, en de witagtige Zoom van den Mond, zigtbaar. De dikke ronde Venus-Navels zyn van dit Slag van Hoorens afkomstig.

Cyperse Katjes. *Fig.* 2, 5. Zodanige Hoorens als deeze, die byna van fatsoen als Tooten, doch rondagtig van Rand, stomp en dik van Lyf zyn, met graauwe en blaauwagtige Vlakken, noemt men *Cyperse Katjes*. De reden van die benaaming is blykbaar. Zy zyn bovendien fyn en digt geringd met zwartagtig bruine Streepen, die by de Mond-opening als verhevene Ribbetjes maaken, en dikwils afgebroken zyn. Behalve de Kleur verschillen deeze twee ook eenigermaate in Gestalte.

Basterd-Mytertje. *Fig.* 3. Zodanige Hoorentjes, als in figuur eenigermaate naar de Pausekroonen of Bisschops-Myters, die op de Zesde Plaat, in 't Eerste Deel, vertoond zyn, gelyken, noemt men deswegen Basterd-Pausekroontjes, enz. Wy kunnen dan dit Hoorentje, dat veel naar de Bisschops-Myters zweemt, met regt een *Basterd-Mytertje* noemen. Het is overlangs en overdwars in fyne Ribbetjes verdeeld, die hetzelve als geroosterd maaken, en het heeft, op den vuil witten Grond, geele Vlakjes en Banden, die zo regelmaatig verdeeld zyn, als, of het een zodanige Myter ware van wit Satyn, met Goud uitgemonsterd.

Geknobbelde Bandpen. *Fig.* 4. Onder de *Bandpennen*, waar van reeds eenigen in dit Werk zyn vertoond, komen 'er voor die rond en effen, die geplooid en ook die geknobbeld zyn. Tot de laatsten behoort deeze, die daar door aanmerkelyk verschilt van de bruingeele Bandpen, op de Vyftiende Plaat van dit Deel vertoond, meer gelykende naar die van de zelfde Plaat in 't Eerste Deel, welke ongemeen fraay met groen en Oranje gebandeerd is. Deeze heeft alleenlyk bruin geele Banden, die echter, hoog van Kleur zynde, deeze Bandpennen, welke daar van haar naam hebben, niet onaanzienlyk maaken.

Agt-en-twintigste Plaat.

Graauwe Bezoar. Tab. XXVIII.** *Fig.* 1. Van de Hoorens, die men *Bezoars* noemt, zyn op de Agtste Plaat van dit Derde Deel, in *Fig.* 3 en 5, Afbeeldingen gegeven. Daar van was de ééne een Gebandeerde, de andere een Ruitswys' Geplekte Bezoar, ook wel het Dambord genaamd. Op de Tiende Plaat, in het Tweede Deel, zagen wy 'er, die boven en behalve zodanige Plekken ook nog een dubbelen Zoom hadden, deswegen *Zoompjes* getyteld. Die op het midden van deeze Plaat voorkomt, schoon dergelyken Zoom en dergelyke Plekken op dien Zoom hebbende, is een *Graauwe Bezoar*, anders ook wel de *Agaate Bezoar* genoemd wordende, om dat zy den Rok zo effen en Glanzig heeft. Men vindt 'er van grootte als een Vuist. De Aschgraauwe Schaal trekt somtyds naar het blaauwe, somtyds naar het geelagtige. Zy komen, gelyk alle de overigen van deeze en de voorgaande Plaat, uit Oostindie.

Ver-

Verfcheide van die fraaije Maanhoorens, welke men *Nasfauwers* noemt, reeds in dit Werk vertoond hebbende, zagen wy dat 'er hoog, bruin en bleek-roode zyn; dat men 'er heeft met geele, groene of zwarte Banden, en dat zy bovendien nog aanmerkelyk in Tekening verfchillen. De vier overige Afbeeldingen van deeze Plaat wyzen dergelyke verfchillendheden ten duidelykfte aan. Men ziet, by voorbeeld, in *Fig.* 2, een Nasfauwer, die helder rood van Grond is, met bruinroode Vlakken, en de Banden zwartagtig heeft, als met witte Streepjes geborduurd. *Fig.* 3, vertoont zodanig een Hooren, met groote bruine Vlakken op een bleeken Grond gemarmerd, en met veel breeder zwarte Banden, dan de voorige; die ook wit geborduurd zyn, ja als met Blommetjes of Letters verfierd. Die van *Fig.* 4 heeft eenen bruinrooden Grond, en daar op breede donkergroene Banden: die van *Fig.* 5 heeft niet dan donkerroode Banden, die fmaller zyn, en met witte Stippen, op eenen helder rooden Grond. Nasfauwers. *Fig.* 2-5.

NEGEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

De Hooren van *Fig.* 1 en 2, op deeze Plaat, behoort tot het Geflagt der Tollen. Men kan haar egter niet tot de Tulbanden, Bagyne Drollen of Pieramieden t'huis brengen. Het allernaafte komt zy aan de Zonnehoorens, en, om dat zy geen Takken heeft, noem ik ze een *Hoog getopte Bafterd Zonne-Hooren.* Zy is, naamelyk, veel hooger getopt dan de regte Zonnehoorens, en komt uit de Weftindiën, alwaar men de zodanigen in het Zand van den Oever vindt, zynde doorgaans zodanig begroeid met Kalkagtige Stoffe, dat men de Natuurlyke gedaante naauwlyks kan onderfcheiden. Deeze heeft haare Gieren overdwars met Ribben, waar tusfchen men nog eenige overblyfzels van de geele Huid kan zien. In *Fig.* 2, die deeze Hooren van onderen vertoont, openbaart zig de Mond, welke byna is gelyk in de andere Tollen, en de Kleur van onderen is uit den bruinen of graauwen witagtig. Ook komen dus de Tandjes van den Omtrek, door de gedagte Ribben veroirzaakt, te voorfchyn. Hoog getopte Bafterd Zonne Hooren. TAB. XXIX.** *Fig.* 1, 2.

Onder de Patellen voert deeze, by KLEIN, den naam van *Aftrolepas*, of *Gefternde Patelle.* Zy heeft, naamelyk, zeven groote Straalen, die in ftompe Punten uitloopen, en waar tusfchen andere kleinere zyn. Sommigen betrekken ze ook tot de *Bonetjes* of *Bonetfchildjes*, om dat zy, door haare hoogte, vry wel naar een hoekige Bonet of Muts gelyken: maar, die men eigentlyk dus noemt, hebben zulke lange Punten niet. De Kleur is zwartagtig bruin met geelagtig witte Ringen, die als uit het Middelpunt of uit den Top getrokken zyn, en deeze Tip is doorgaans wat afgefleeten. Van binnen hebben zy eene dof witte Oppervlakte. Gefternde Patelle. *Fig.* 3.

De Patelle van *Fig.* 4 is regt het tegendeel van de voorgaande door haare platheid, zo dat zy eigentlyk tot de Schilden behoort, en, dewyl de Oppervlakte geheel uit verheven Straalen beftaat, kan menze den naam geeven van *Geftraalde.* De Schaal is Schildpadagtig doorfchynende, van binnen bruinagtig geel. Geftraalde Patelle. *Fig.* 4.

Het Hoorentje van *Fig.* 5, behoort tot de genen die men *Lobbetjes* noemt, Geel

Lobbetje. *Fig.* 5. doch welke doorgaans wit en zeer raar zyn. De Gieren zyn overdwars bezet met verheven Plooijen, die plat zyn en eenigermaate naar Lobben gelyken. De ronde Mond betrektze tot de Purperhoorens.

Geele Moerbey. *Fig.* 6. Van de eigentlyk zogenaamde Moerbeijen hebben wy op de Vyentwintigste Plaat van het Eerste Deel de Afbeelding gezien, en aangetoond, dat die naam zo wel van de Knobbeltjes der Oppervlakte als van de Kleur der Mond-opening afkomstig is. Hoorentjes, die uitwendig naar de zodanigen gelyken, geeft men ook dien naam, en dit's de reden, dat het tegenwoordige van *Fig.* 6, geel zynde met roode Korreltjes, *geele Moerbey* getyteld wordt.

Dertigste Plaat.

Medusa-Hoofd. Tab. XXX**. *Fig.* 1. Onder de aartigste Patellen mag die van *Fig.* 1, op deeze Plaat, wel gerekend worden. Men geeft aan deeze of dergelyke den naam van *Medusa-Hoofd*, om dat de Straalen, uit het middelpunt, niet alleen byna rond zyn, maar ook allengs dikker naar den Omtrek worden en stomp uitloopen, even of het Slangen waren. Om echt te zyn moest evenwel deeze Patelle, volgens de Autheuren, twee Oogen aan den Top hebben. Zy is dik van Schaal, en in de geheele Oppervlakte als gemarmerd met bruinagtig geele Vlammen en Streepen op een witten Grond. Eigentlyk heeft zy twaalf dikkere Straalen, en twaalf, die dunner en korter zyn, daar tusschen: zo dat het getal der Straalen, in dit Exemplaar, vierentwintig is. Zy is niet hoog getopt en van binnen vuil wit.

Rondasje. *Fig.* 2, 5. Het Patelletje van *Fig.* 2, is zo gelyk van Rand en zweemt zodanig naar een ouderwets Borst-Schild, dat men 'er den naam van *Rondasje* niet aan kan weigeren. Het is Vleeschkleurig met bruine Vlakken, en, als men er door heen ziet, tegen 't Licht, wordt men 'er Straalen en Ringen in gewaar. In *Fig.* 5 wordt dit Patelletje van onderen, alwaar het geelagtig is, vertoond.

Schildpad-Pok. *Fig.* 3, 4. In *Fig* 3 komt een Schaalagtig bekleedzel voor, dat in 't geheel niet behoort tot de Patellen. In de verklaaring van de tweede Plaat in het Tweede Deel, bladz. 48, hebben wy reeds van zekere Veelschaalige Conchyliën, *Pokken* of Zee-Pokken genaamd, gesproken. Tot deeze, die men ook wel, volgens Linnæus, in 't algemeen *Lepaden* noemt, behoort dat bekleedzel of die Schulp, welke men, om dat zy dikwils op de Rug der Schildpadden gevonden wordt, een *Schildpad-Pok* tytelt. Deeze schynt, ten voornaamste, gelyk in *Fig.* 3, uit zes stukken Schaal samengesteld te zyn, en in 't midden uit vier kleiner Stukjes, welke aldaar een soort van Kruis maaken. De Schaal zelf is witagtig, maar de Naaden en Voegen zien uit den bruinen. Van binnen, gelyk in *Fig.* 4, vertoont zig niets van deeze Naaden, als zynde de Schaal aldaar met een Vlies bekleed geweest, waar van de rimpelige overblyfzels nog in 't Oog vallen. De Top van binnen is roodagtig gekleurd.

EINDE van 't DERDE DEEL.

2

3

1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *J. A. Joninger sc.*

1 [illegible] [illegible]

2 [illegible] [illegible]

3 [illegible] [illegible]

4 [illegible] [illegible]

5 [illegible] [illegible]

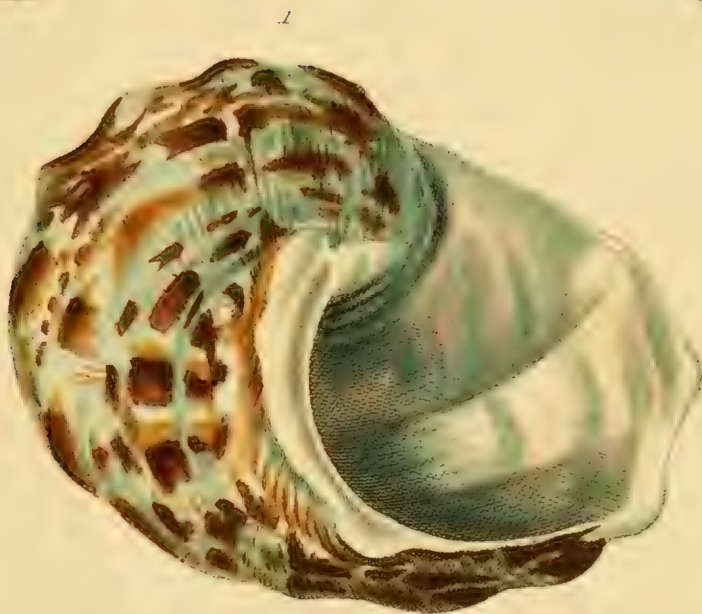
2

3

1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. J. A. Joninger sc.

[illegible]

[illegible]

2

3

1

4

5

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *Val. Bischoff f.*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

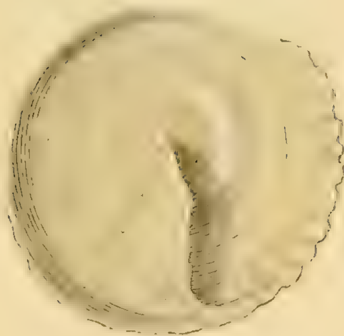
[illegible]

[illegible]

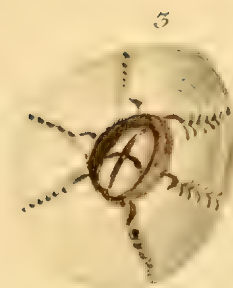

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. *Val. Bischoff sc.*

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ex Museo Schadeloockiano.

J. C. Keller ad nat. pinxit. Val. Bischoff sc.

3 2044 072 275 670

